

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Pályázatok felvételnek: Budapest, Sip ucca 10. — Hirdetések díja előre fizetendő. —

Váci aut. orth. izr. hitközség

קהלנו מבקש לקבל על ר"ח כלול הבניין שוחט ובורק מומחה ומגדל אשר יהי בעל חסלה מעולה ת"ח ויש מרבנים. הסימוק כפי שישו עמו האקרויט. רעפלקטאנטען יסנו באקסערט שלהם עם מכחבי העדה משלשה רבנים נאוני זמנו נודעים לשם ולתפארה עד זמן כ"ד השון על אדריסה דלמטה. הוצאות הנסיעה לא יושבו רק לנקראים.

Löwy Dávid, hitk. elnök, Vác.

A salgótarjáni aut. orth. izr. hitközség pályázatot hirdet egy első kántori állásra. Pályázótól megkivántatik, hogy három elismert orthodox rabbittól képesítés-sel bíró מומחה יריש מרבנים elsőrangú, kellemes hangú בעל חסלה és kiváló קורא legyen. Pályázati kérvényben feltüntetendők: kor, képesítés és eddigi működés. Javaldalmazás megegyezés szerint, fél sechita, természetbeni lakás és a szokásos mellékjöveldelmek. Próbaelődásra kizárólag a meghívottakat bocsátjuk és utiköltségét is csak azoknak térítjük meg. Az állás azonnal betöltendő.

Salgótarján, 1929. október 28.

Az Aut. Orth. Izr. Hitközség
Elöljárósága.

A Budapesti Orth. Rabbínatus felügyelete alatt.

Fenákel Jónás

zsir és baromfi kereskedése
Budapest, Dob ucca 28.

Friss libasültek — Házhoz szállítás
Telefon: József 356-02.

Kitünően képzett
mészáros,

16 esztendő, 4 polgárit végzett ügyes-kező, szorgalmas fiamat, jobb mészáros családhoz adnám gyakoronoknak ellátásért. Zsebpénz, ruházat felesleges. Válaszok „Lehetőleg szombattartó” jellegre a kiadóba kéretnek.

Weisz Lipót url szabó, Budapest, Teréz-
körut 31. szám. — Műhelyem-

ben a legkényesebb izlést is kielégítő
férfiruhák elsőrendű kivitelben

עליונים ארון készülnek! Több rendelés esetén vidékre is megyek.

Apró hirdetések

Hirdetési díjazabás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Állást keresőknel szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII. Sip ucca 10. — Jelégés levelek kettős borítékban válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díjelőzetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY ESZTENDŐ óta közvetít házasságot Nagy Jenő Rákóczi-ut 57./b. — Telefon cégnélküli levelezés).

PRIVÁTSÁDCHEN közvetít a legjobb orth. zsidó körökben. Szíves értesítések kéretnek »Privátsádchen« alatt a kiadóba.

FIATAL, csinos, jó családból való hugom részére, némi hozomány-nyal, oly vallásos, tisztességes fiatalembert keresek, ki existen-ciólával rendelkezik. Lehet vidéki is. Jelige: „jól jár”.

VALLÁSOS, előkelő, fess, özvegyem-ber, 54 éves, kinek a fővárosban jó menetelő gyára van, nőül venne hozzáillő asszonyt, vagy idősebb leányt, megfelelő vagyonnal. Ajánlatok »Jó férj« jellegre a kiadóba kéretnek.

KERESEK azonnalra szigoruan val-lásos, jobb leányt, vagy asszonyt ki perfekt főzésben és sütésben. Mindenes van, legjobb bánásmód. Herskovics Dávid, Miskolcz, Lichtenstein u. 7.

VALLÁSOS, jobb házból való tanu-lót, szombaton, zárva levő rőfös-üzletben teljes ellátással felve-szek. Róth Mór, Czellidömlök.

NYOMDÁSZSEGÉD állandó állást nyerhet az Ábrahám-nyomdában, Kecskemét. Héberül is tudó előny-ben.

VALLÁSOS urilány állásba menne. Üzletben, háztartásban segédkezik, nagy gyermekek mellett is. „Meg-bizható urilány” jelige.

SZIGORUAN orth. jobb család lánya elmenne házikisasszony-nak kisebb háztartásba. Üzletben is segédkezne. „Becsületes” jelige.

BÖCHER, jobb családból, aki eddig tanult (21 éves) elhelyezkedne fa, vagy más szakmában. Esténként esetleg tanítana. Leveleket „Ellátás” jellegre.

FIATAL fiu elmenne tanulónak könnyű szakmára, szombattartó helyre. Cim a kiadóban.

FIATAL nős, tekintélyes kabólok-kal, ajfesz sajchet-előimádkozó állást keres. „Hü törekvő” jellegre.

IRODAI MUNKALATOK minden ágá-ban jártas, hosszú gyakorlattal bíró, árva leány szombattartó állást keres. »Esetleg vidékre is megyek« jellegre a lap kiadóhivatalához.

JÓ BIZONYÍTVÁNYOKKAL rendel-kező, jobb családból való, szerény igényű fiatalember, volt talmudista, aki utóbbi időben, mint házi-tanító működött, egyben üzletben is segített, állást keres. »Szorgalmas és megbízható« jellegre a ki-adóba.

ÜZLETBEN is segédkező, fiatal le-ány, egy éves irodai gyakorlattal, szombattartó állást keres. — Köhn Margit, Rombach-u. 13. II. 5.

JÓ MEGJELENÉSŰ, jobb családból való, szerény igényű, szorgalmas fiatalember, volt talmudista, aki rőfös-, divatárú- és cipőszakmában jártas, állást keres. Előbbi műkö-déséről jó bizonyítványokkal ren-delkezik. Esetleg más szakmában is. »Megbízható 22« jellegre a ki-adóba.

SÍRKÖVEK minden kivitel-ben legolcsóbb gyári áron Schreiber Jakob villanyerőre berendezett sírközműben Debre-cen, Hunyadi-utca 14.

Használja Ön is a
Barbol
borotválópori
mely a legjobban bevált. — Háromféle erősségben kapható, az arcból érzé-kenysége szerint.
GERŐ ÉS TÁRSA, BPEST,
Király-u. 24. — Tel. A. 118-92.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda
Budapest, VI. Próféta ucca 7

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ז"ל

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII. SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Felekezeti segélyek a fővárosnál

A főváros költségvetési vitájában e héten egy szocialista bizottsági tag megtette a szokásos indítványát a kegyuri kiadások és a felekezeti segélyek eltörlésére, aminek nyomában élénk vita keletkezett.

Őszintén szólva, nem vagyunk elragadtatva, ha fővárosi közgyűlésen világnézeti vitákat folytatnak le, különösen nem a mai időkben, amikor az egész fővárosi lakosság gazdaságilag ezer sebből vérzik. A szocialista indítvány egyébiránt teljesen légtüres térben történik, hisz ahol a szocialisták uralmon vannak, ott is kénytelenek voltak megbarátkozni azzal, hogy a felekezeti testületeknek segélyt kell nyújtani, mi velhogy ezek vallási karitatív s kulturális feladataikat nem tudják másképpen teljesíteni nem utolsó sorban azért, mert az állam, a város, tulságos mértékben megterheli polgárait. Így például a szocialista velleitáru Németországban a zsidóság államsegélye sokkal nagyobb most, mint béke-időben volt. A segélyezéssel az állam vagy a főváros elismeri a felekezeti intézmény törekvéseinek üdvös célját. De nekünk zsidóknak, nem szabad tulzott reményeket főznünk bármilyen kívülről jövő támogatáshoz. Az igazi zsidóság ereje belső életében és intézményeiben lüktető lendületében rejlik. A francia zsidóság elsorvad, pedig évtizedeken át az állam fedezte az összes egyházi kiadásait, viszont az amerikai zsidóság életében felfelé törő a tendencia, dacára annak, hogy az állam egyáltalában nem törődik a vallási intézményekkel. E két példa egymással való szembe-állítása mutatja, hogy ahol pezsdülő zsidó szellemi és vallási élet van, ott külső segély nélkül is virágzás

van. Nincs tehát hőbb óhajunk annál, hogy a főváros zsidó polgárainak helyzete annyira megjavuljon, hogy intézményeik segélyre ne szoruljanak. De addig,

amíg a többi felekezetek segélyt kapnak, a zsidóság az állampolgári egyenlőség jogán számárányához képest részese-dést kér.

Ha már a mai viszonyok mellett

a zsidó emberek elhelyezkedése a fővárosnál ugyszólván lehetetlen s a zsidóság számához — nem is beszélve az adóteher viselés mennyiségéhez — képest, a legminimálisabban sincs képviselve a hivatalokban, úgy legalább a felekezeti segélyek kiosztásánál érvényesüljön az egyenlőség. Ez nem világnézleti kérdés, de a becsületes várospolitikai élet kérdése.

A pesti elnökválasztás körül

Orthodox lap létünk ellenére nem szabad szemelt hunynunk az orthodoxián kívüli táborban történő események előtt. Mindaz, ami a nem-orthodox hittestvérek között előadódik, az orthodoxia szempontjából is lehet nagyon tanulságos és megszívlelendő, mert arra is vonatkozik a misna mesterének ama megállapítása: „ki a bölcst? aki mindenkitől tanul”. Ennélfogva szerdai számában elhelyezett kommünikén, amely a pesti izr. hitközség elnökválasztásával áll kapcsolatban. Amint ismeretes, a pesti izr. hitközség Kaszab Aladár halála óta nem tudja betölteni az elnöki széket, alkalmas jelölt hiányában. Most végre megegyeztek Stern Samu vezérigazgató személyében, aki azonban semmiféle szerepet nem játszott eddig a hitközségi életben s még a hitközségi képviselőtestület tagja sem volt. Ezért szükségessé vált alapszabálymódosítás, amelynek eszközésére vasárnapra rendkívüli közgyűlés ül össze. Ebbe az ügybe szól most bele a fentírt-tett hiradás s azt mondja, hogy „nagy ellenzék van keletkezésében, amely az alapszabálymódosítás-ban a hitközség alkotmányának megcsúfolását látja.” Hogy kik

azok az ellenzékiek, akik sikra szállnak az alkotmányért, az nem jut a nyilvánosság tudomására. Így tehát ennél az esetenél is azt látjuk, amit a pesti statusquo ugy-nevezett „mozgalomban” tapasztaltunk. Kommünikék röpködtek ide és oda, bösz tusákról szóltak a hírek, de óvatosan el voltak hallgatva a nevek s így nem tudja senki, kik azok a körök, akik szegyelik azt, hogy ők harcolnak. Az ilyen harcmodor pedig alkalmas arra, hogy a zsidó felekezeti köz-életet megfossa komolyságától. Mert lehet egészen közömbös, lesz-e elnök Stern Samu vagy nem, a megválasztatásához szükséges alapszabálymódosítás alkotmányos, vagy nem alkotmányos-e, de az nem lehet közömbös, hogy névtelen kommünikék búzbombáival akarnak harcolni egy erkölcsi testületben, pedig a harcolás eme módszere van olyan dehonesztáló valami, mint névtelen levelekben rágalmazni.

Legfőbb ideje volna, hogy a hitközségekben megkezdjék a hitközségi tagoknak a klál, a közön-ség iránti felelősségérzetre való nevelést, amely lehetségessé teszi a nyílt küzdelmet, de elutasítja a gyanus eredetű névtelenség ho-mályában történő támadásokat.

Nyílt levél

Ullmann Salamon urhoz, Debrecen

Mélyen tisztelt Uram!

Amidőn Ön a »Zsidó Ujság« rajshásonói számában, a Tóra-szeretet és a zsidó-közérdek fontosságától áthatva nagyon helyesen zsidó-iparos intézmények létesítését jelölte meg az ujesztendő legfontosabb feladatának, — okulva orthodoxiánknál ezen eszme iránt már eddig is tapasztalt indolenciára, meg voltam győződve, hogy megszivlelendő szavai nem fogják elkerülni a már e témáról e hasábon elhangzott hozzászólások sorsát: orthodox tényezőink a fülük botját se fogják megmozgatni s minden marad a régiben...

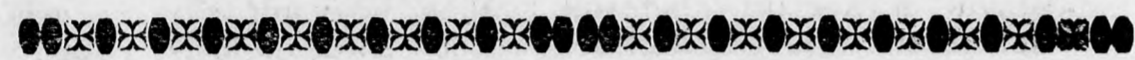
Sejtelveim beigazolódtak. S ennek láttán önkéntelenül felvetődik a nagy kérdőjel. Miért éppen ennél az — ellenzóitól is elismert — égetően aktuális, az egész zsidó életre kiható problémánál tanusitanak ily nagy nemtörődömséget???

De erre ne is várjunk feleletet, mert ennek a fogas kérdésnek Kolumbusz tojása: nem irni és szónokolni, hanem cselekedni! — Mert határozottan megvagyok győződve, hogy míg egy lelkes férfiú hasonló társakkal, — kik dolgozni is tudnak egy szent ügy érdekében — nem veszi kezébe az ügyet azon eltökélt szándékkal, hogy azt életre hozza, addig: — minden marad a régiben... —

Igen tisztelt Uram! Ha Ön a nevezett intézmények létesítésével a helyzet — legalább részleges — jobbrafordulását gondolja, ugy méltóztassék in concreto csele-

kedni s akkor be lesz bizonyítva, hogy ezen intézmények nemcsak teóriában, hanem a gyakorlatban is helytállóak.

És biztosíthatom Önt, hogy ennek megtörténte után fokozatosan megfognak alakulni minden körzetben hasonló intézmények s bőven akadnak majd »párnesz«-ok, kik készséggel lesznek segítő munkatársai e nemes feladatban. De ismétlem: először egy konkrét esetben kell bizonyítani ezen in-

Veszélyben a שבת Oroszországban

A szovjet legújabb rendelete szerint a hét öt naptól áll és minden ötödik nap szünnap. A napok nevei megmaradnak, de szombat vasárnap eltűnik a naptárból. Az összes vallási ünnepek el vannak törölve, hat ünnep van, mind a bolsevista forradalom emlékére. Evvel az intézkedéssel a szovjet teljesen elszakította magát a múlt emberiségétől. De ilyen viszonyok mellett lehetetlen lesz a szombat megtartása. Félni kell attól, hogy az ilyen viszonyok mellett felnövő újabb nemzedéknek már fogalma sem lesz a szombatról s tudatukból kivész a sábosz.

Ilyen szomorúság s baj talán még sohasem érte a zsidóságot egy nagy tömegét,

mint ezen intézkedéssel. Már mi volt Antióchusznak, Hadriánusnak a szombattartást megtiltó rendelete az ötnapos héttel s a benne rejlő veszedelemmel összehasonlítva? Egy gyorsan elmúlt epizód, Ezt sajnos a szovjet uralmáról nem lehet állítani.

A szovjet e pokolian perverz zsidó vallás-ellenességével függ össze, hogy állandóan folytatódik a templomok elrablása, munkásklubok részére. Kievben és egynéhány más városban megindult egy mozgalom, hogy azok a munkások,

tézmények létjogosultságát.

Keresve se találhatnánk megfelelőbb »párnesz«-t, mint Önt, kinek illusztris személye legkompetensebb ebben az ügyben cselekedni! Nem is szólva hirneves főrabbi-jukról, kinek égisze alatt működne az intézmény. A debreceni gaon országszerte elismert neve lenne a legjobb garancia arra, hogy a Tóra szellemében és annak javára folyik a munka.

Abban a reményben, hogy pozíciómat komoly megfontolás tárgyává teszi, nemes munkájára I-ten áldását kérve, vagyok

őszinte tisztelője:

Fisch Ernő (Csehimindszen)

akik nem dolgoztak Jajmkipür-kor, zárassanak ki a gyárakból, mert a termelést megkárosították. Ahol kegyelemből megengedik egyes templomok fennmaradását, lehetetlen s lealázó feltételekhez kötik. Így például engedélyezték a minszki zsidó templomot. De az összes előjáróknak kötelezniök kellett magukat, hogy nem adnak helyet sem chédernek, sem jesivának.

Az aláírással megerősített ígéret megszegése rendkívül súlyos büntetésekkel van összekötve. Érdekes, hogy a népbiztosok tanácsának alelnöke Sundowitsch (nem zsidó), a Jajmkipürről szemben igen toleráns volt s megengedte, hogy a zsidó földműves kolóniákon is szüneteljen a munka. Emiatt most minden kommunista ülésen támadják.

Hogy azonban a vallásellenesség nem jelenti, az antiszemizmus megszűnését, bizonyítják a gyárakban egyre gyakrabban előforduló esetek, amikor a zsidó munkásokat bántalmazzák. A Jarzew-ben levő textilgyárban történt, hogy egy munkásnő antiszemita propagandát üzött, amiért azután a gyárvezetőség elbocsátotta. Erre a gyár munkásai sztrájkba léptek s azt követelték, hogy az illető munkásnőt vegyék újra fel, ellenben bocsássák el az összes zsidó munkásokat.

A palesztinai vérengzések tárgyalása

Mult számában a »Zsidó Ujság« megemlékezett arról, hogy az angol parlamenti vizsgálóbizottság kihallgatta Sanders őrnagyot a palesztinai rendőrség helyettes parancsnokát 15 órán keresztül. A kihallgatásról a következő tudósítást adták ki, amelyből kiderül, hogy a palesztinai hatóságok igazán nem állottak helyzetük magaslatán.

Hogyan történt az arab megrohanás?

Sanders őrnagy elmondotta, hogy ama végzetes pénteken, augusztus 23.) levelet kapott, amely szerint az arabok botokkal és dorongokkal felszerelve özönlenek Jeruzsálembe a Jaffa kapunál, arról azonban nem hallott, hogy a Siralomfal környékét előzönlötték volna. A Siralomfalat egyébként is tekintélyes számu angol rendőr őrizte. Néhány perccel tizenkét óra után ő maga is látta, hogy az arabok betörnek zsidó üzletekbe és alig akkor fogta fel a helyzet súlyos voltát. Kérte a kormányt, hogy szervezzenek polgárőrséget, mert a rendelkezésre álló legénység elégtelen arra, hogy a Meah Searim-negyed, a Jaffa-utca, a Jaffa-kapu és a Damaszkuszi kapu ellen egyidőben intézett támadásokat visszaverje. Már akkor ismeretes volt, hogy a georgiai negyedben az arab tömeg felkoncolt hat zsidót. A georgiai negyedet ebben az időben egy vagy két rendőr őrizte. Röviddel később megtudta Sanders őrnagy, hogy az arabok a Meah

Searim negyed ellen vonulnak fel s hogy mintegy háromszáz zsidó készült fel a támadással szemben. Hallotta, amint a zsidó negyedben bomba robbant fel és látta, amint egy zsidó rálőtt egy arab csoportra, amely újabb támadásra készült fel. Miután a zsidók a fegyvertelen rendőrök segítségével a támadást visszaverték, a hatóságok utasításának engedelmeskedve, visszavonultak lakóhelyeikre. Jeruzsálem óvárosában eleinte a legteljesebb nyugalom uralkodott. Az új városban azonban időnként fegyverropogás zaja verte fel a csendet. Az új város zsidó lakói kérték a rendőrséget, hassanak oda, hogy az izolált zsidó városnegyedeket kiirtsék és a lakosságot a sűrűbben lakott és épen ezért jobban védett zsidó negyedbe szállítsák át. Csak pénteken késő este határozták el magukat, a hatóságok, hogy megerősítéseket kérjenek. Nyolcvan volt katonát felfegyvereztek és hatvan más személy botokat kapott. Az arabok voltak a támadók és a lövöldözők. A kormányképviselő kérdésére kijelentette Sanders, hogy a kormány megtiltotta neki a zsidók felfegyverezését, miután a kormány megígérte az araboknak, hogy zsidókat nem fog az arabok ellen felfegyverezni. A hebroni rendőrség biztosította a zsidó lakosságot arról, hogy semmilyen veszély nem fenyegeti őket és hogy nyugodtan maradhatnak házaikban. Mielőtt a zavargások megkezdődtek a rendőrség a sorsukra bizta a

zsidókat. Csak 2 órával a megszárlások megkezdése után nyújtott a rendőrség segítséget a zsidóknak.

A safedi vérengzés

Sir Marrimann, felolvassa a safedi rendőrfőnök jelentését, amely e szavakkal kezdődik: »a rég várt moszlim felkelés megkezdődött«. Megállapítást nyert, hogy a rendőrfőnök, Faraday kapitány, főnökétől Foley őrnagytól kétségbeesetten segítséget kért és összesen — 8 embert kapott. Az őrnagyot a bizottság tagjai sarokba szoritják és kénytelen bevallani, hogy az arabok kezdték a támadást.

Az őrnagy után a kapitány

Playfair kapitány a bizottság tagjainak kérdésére kénytelen bevallani, hogy a rendőrség arab tagjai baj idején megbízhatatlanok, ellenben a zsidó rendőrök megbízhatók. A vallomás folyamán kiderült, hogy Jeruzsálembe a zavargás első óráiban is lehetett volna katonákat küldeni, de Luke, a kormányzó helyettese ezt nem tartotta szükségesnek.

Egyébként Luke-ról, aki az egész palesztinai afférban igen gyanus szerepet játszik és akinek távozását követeli az egész palesztinai zsidóság, azt mondták, hogy Magyarországon született, később kitért zsidó s eredeti neve: Lukács.

A palesztinai haderők parancsnokának vallomása

Dobbi generális kijelenti, hogy Egyiptomból küldték Palesztinába a rend fenntartására, de tulajdonképpen sohasem volt elegendő csapatja, hogy az összes veszélyeztetett helyeket megvédje. Arra a kérdésre azonban, hogy ilyen vi-

Gyárija: **HUTTER JÓZSEF**

Szappangyár — Olajipar
részvénytársaság

Telefon: József 461—94.

VII. Erzsébet-körút 6. sz.

RADION

egy maga mos!

szonyok mellett miért utasították el a zsidó kolonisták ama kérését, hogy adjanak nekik fegyvert, önvédelemre — nem tud válaszolni.

A rabbi megöletése

A hebroni mészárszék egyik áldozata Kastel rabbi. A gyilkossági ügyet most tárgyalta a jeruzsálemi bíróság, amely a tettesek közül két arabot halálra ítélte. Egyébiránt nagy mozgalom indult meg a palesztinai zsidók között, hogy az eddig kimondott halálos ítéleteket se hajtsák végre.

Tiltakoznak az angol zsidók

Az angol zsidóság egyik reprezentatív testülete, a »Board of Deputies« (a zsidó képviselők tanácsa) foglalkozott a palesztinai eseményekkel és a referens elmondotta, milyen sérelmek érték az angol zsidó alattvalókat. Minden angol zsidót lefegyvereztek a kritikus napokban, ellenben a nem-zsidó angolok fegyverét meghagyták. A Board ebben az ügyben a gyarmatügyi minisztériumhoz fordult igen érélyes beadvánnyal, mely így végződik: A brit zsidók elleni eljárás Palesztinában elítélendő s nem szabad soha megismétlődni.

Ugyancsak a palesztinai eseményekkel kapcsolatosan hozta az angol-zsidó szövetség (Anglo-Jewish Association) a következő határozatot: A szövetség kifejezést ad fájdalomának és megbotránkozásának ama barbár megrohanások fellett, amelyek áldozatai palesztinai zsidók, és legmélyebb együttérzését fejezi ki a károsultaknak és a megölték hozzátartozóinak. A szövetség felkéri a zsidó külügyi bizottságot (Joint Foreign Committee), hogy a kormányt érélyesen felszólítsa, hogy a zsidó lakosságot biztosítsa ilyen esetek ismétlődése ellen s nyomatékosan valósítsa meg ama szándékát, hogy élet- és vagyon biztonságot juttat mindenkinek, faj és vallás különbség nélkül.

A pozsonyi jesiva Kiszlev 15-i emléknapja

A pozsonyi jesiva volt növendékei szervezésére — mint arról a »Zsidó Ujság« beszámolt — nagyszabású és Európa minden országára terjedő mozgalom indult meg. A szervezés célja, hogy mindazok, akik a nagyhirű főiskolán tanultak, az egymás közötti s az őket a jesivához fűző erkölcsi köteleket megerősítsék az orthodox vallásosság eszméi s eszményei szolgálatában.

A szervezés irányítására Pozsonyban alakult előkészítő bizottság most héber felhívást bocsátott ki, amelyet a három egymásután következő Mester: a Kszáv Szajfer, a Sévet Szajfer — továbbá a jelenleg működő hírneves főrabbi Pozsonyban lakó tanítványai irtak alá. Említésre méltó, hogy az 1871-ben elhunyt Kszáv Szajfernek z. c. l. még négy tanítványa szerepel az aláírók között: Reb Zálmen Lichtenfeld, R. Akivó József Lehmann, R. Avrohom Kunstadt, R. Chájim Lack. A felhívás mottója idézi a régi babilóniai gonok ama véleményét, amelynek értelmében ünnep az, ha egy nagy ember elhunytának évfordulóján az ő tiszteletére összegyülekeznek a talmudtudósok és miután meglátogatták a sírját, előadást tartanak:

ובתשובת הגאונים מצאתי כל הנך רגלי דאמוראי, היינו יום שמת בו אדם גדול קובעים אותו לכבודו ומדי שנה בשנה כשמגיע אותו היום מתקבצים תלמידי חכמים מכל סביבו ובאים על קברו עם שאר העם להושיג ישיבה שם. (רש"י במסכת יבמות דף קכ"ב.)

Kiszlev 15.-én lesz a Sévet Szajfer elhunytának emléknapja. A

REMÉNY

zsidó ifjúsági folyóirat. Zsidó ifjúsági regények, elbeszélések, darabok, sakk, stb. Szerkeszti: **Dr. Molnár Ernő** Felévre 4 pengő. Budapest, IV., Magyar-utca 3.

megdicsőülése óta elmúlt 23 év nem halványította el az emléket, hanem inkább finomította és az eszmék magaslatára emelte. A bizottság épen ezért reméli, hogy a Sévet Szajfer tanítványai és a jesiva volt növendékei számosan felzarándokolnak e napra az ósrégi főiskola városába. Az összejövetel talmudi diskussziója a משיכה »szüggő« témája körül fog lefolyni, amelyet a főt. pozsonyi főrabbi ur fog előadni.

Nagyon ajánlatos, hogy mindenki eljövételét legkésőbb Kiszlev hó elsejéig jelezze a következő címre: »Rabbinatshochschule, Bratislava, Schloss-strasse 74.« Időközben széleskörű előkészületek folynak az előkészítő bizottság részéről, hogy grandiózussá és emlékeztessé tegyék ezen ünnepélyt, mely a résztvevőinek magasztos élményként fog emlékezetében maradni. A részletes programot a »Zsidó Ujság« rövidesen közölni fogja.

Minden növendéke a jesivának tekintse e sorokat meghívónak; akinek címét pedig a jesiva ismeri, ill. aki címét a jesivával közli, külön meghívót kap az ünnepélyre.

דבר בעתו

אינה נראית באגדה על התורה, תרי"ג מצות, פירקי אבות, פיעלדרשות אונד פארשראנגע אויף פערשידענע געלעגנדישען: האבד צייט, ברית, בר מצוה, הספד, ריה ווי"ב או' ו' וי' דיא אינה באגדע קאסטען פראנקא 25 אסטערייכישע שיללינגע.

Rabbiner Krausz,
Lackenbach, Burgenland.

Szőrmebundák

készpénzárón, kedvező fizetési feltételek mellett
BODNÁR JÓZSEF
képesített szűcsmesternél
V., Nádor-u. 15. Tel. A. 212-79
Javitások, átalakítások.

Az Erdélyi Zsidó Kórházegyesület kórház-avatása Kolozsvárt

Kolozsvár, november 13.

Erdély zsidósága nagy ünnepet ült, vasárnap, e hó 10.-én, amikor az Erdélyi Zsidó Kórházegyesület agilis vezetőségének két évi fáradságtalan munkája után Erdély zsidóságának minden vallási és világi nézeti különbségre való tekintet nélküli tömörülése árán sikerült egy olyan kórházat létesíteni, melyre büszkeséggel tekinthetnek az alapítók és jóleső érzéssel Erdély vallásos érzelmű zsidósága, mely ezt a valódi zsidó otthont, a vallásos szellem és zsidó szeretet otthonát eddig nélkülözte. A kórház létesítése elsősorban az erdélyi orth. zsidó közélet régi harcosának, székelyhidasi Sebestyén Dávidnak köszönhető, aki aranylakodalma alkalmával tett három és fél millió leies adományával példát adott másoknak is. Az orth. központi iroda teljes lelkesedéssel támogatta az ügyet, utána az összes orth. rabbik és hitközségek is, mert

az alapító, a kórház ügyeinek intézésében az alapító oklevélben állandó időre dőnően, biztosította a vallásos szellem, az orthodoxia uralmát.

Az avató ünnepségen Erdély összes hitközségei, főbbijai képviselve voltak, de a hatóságok is,

Filc kalapok 4⁸⁰
csodaszép kivitelben és színekben
Velur, szeleín, hársnyujdonságok 4-től
meglepő olcsó árakon
Reich Fricl női kalapgyárban
Vámház-körut 10

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókellékek** áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női-szövetekben. — Billiárd- és játékasztal posztó Előfizetőinknek 5% engedmény. — **Seldner Lipót** áruháza Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450—87.

a vármegyei és városi prefektusok, a polgármester, kik igen meleg hangú szónoklatokat tartottak, melyekben különösen a zsidóság karitatív érzését és produktív munkásságát említették fel igen elismerő módon. Glasner Akiba orth. főrabbi, Eisler neológ főrabbi és a zsidó testületek üdvözlő beszédei után dr. Niemerower bukaresti primrabi, szenátor köszöntötte az akció résztvevőit a Regát zsidósága nevében. Az ünnepségen a főalapító Sebestyén Dávid és neje arcképeit is leleplezték és az egyesület vezetősége egy díszes diplomát nyújtott át nekik. Sebestyén Dávid az ünneplésekre csak azzal a rövid kijelentéssel tudott válaszolni meghatottságában, hogy a kórház részére újabb 500 ezer leit adományoz azzal a kikötéssel, hogy annak egy részéből a kórház telkén egy orthodox zsidó felügyelet és

vezetés alatt álló templom létesüljön még Peszách ünnep előtt. A sokezer főnyi ünneplő tömeg melyhez hasonló nagyságot Kolozsvár még nem látott, leirhatatlan lelkesedéssel ünnepeite a nagylelkű adakozókat, de kijutott az ünneplésből dr. Sebestyén Józsefnek, az orth. hitközség volt elnökének, a kórházegyesület elnökének, aki rendkívüli agilitásával lehetővé tette, hogy az edesatyja kezdeményezéséből keletkezett akció így rövid idő alatt ily szép eredményre tett szert.

A kórházegyesület eddigi akcióját csak kezdetnek tekinti, melyet a meglevő kibővítésen kívül gyorsan követni fog a további osztályok létesítése, egyes zsidó centrumokban újabb kórházak építése, valamint egy zsidó süketnéma és vakok intézetének létesítése.

Gábel Vilmos.

30 éves tradicióm:

elegánsat, legjobbat, olcsón.

Jubileumi árusítás

Elkán Gyula szücs

Károly-körut 19. szám.

Lech-lechó heti szidrára

Alig telepedett meg Ábrahám ős-
atyánk Kánaánban éhínség tört ott
ki, így kénytelen volt újból a vándor-
bothoz nyulni, hogy oly ország-
ba költözzék, hol élelmiszerben nem
volt hiány. Ez az ország Miczrajim
volt. Ábrahám az egész háznépével
elindult, vele volt unokaöccse Lót is
egész családjával. Ábrahám félt,
hogy felesége miatt kellemetlenségei
lesznek, mert Sára gyönyörű szép
asszony volt, szeretné volna őt a
miczrajimbéliek elől elrejteni. De
hiába! Mikor a határra ért, ott
kénytelen volt feleségét bemutatni.
Ép akkor ért oda Ajg, Boson királya is, ki
ugyanazon okból és szándékkal
ment Miczrajimba mint Ábrahám.
Amint Sárát megpillantotta, rögtön
szemet vetett reá. Az egyiptomiak
pedig Fáraó részére szerették volna
Sárát megnyerni. A Fáraó parancsára
a királyi udvarba vitték Sárát, ki szíve mélyéből
könyörgött a jó I-tenhez, hogy segítse
ki Fáraó kezei közül. Azonnal ott
termett a jó I-ten két angyala,
Gabriél és Michoél, hogy védelmére
legyenek. Midőn Fáraó Sárahoz akart
mennni, az angyalok megtámadták és
jól összeverték. Fáraó hiába hívta
testőreit, szolgáit és hivatalnokait,
ezek mind, mintegy megbénulva,
képtelenek voltak neki segíteni.
Csak Sára szavára hagyták abba az
angyalok a verést. Ábrahám nem sokáig
volt Miczrajimban, a viszonyok
változásával visszatért hozzátartozóival
Kánaánba. — Egy-két év telt el
azóta. Lót már elvált Ábrahám-
tól és Szodomában lakott. Ajg még
nem felejtette el Sárát, sőt! Ellenkezőleg!
Folyton rá gondolt és azon törte a
fejét, hogyan közelíthetné meg.
Azt már beáta, hogy míg Ábrahám
otthon van, az lehetetlen!

Ő azt hitte, hogy Fáraótól is
Ábrahám jelenléte mentette meg
Sárát, ezért azon gondolkodott,
hogyan távolíthatná el Ábrahámot
Sárától. Rávette Szodoma királyát,

hogy az szövetségeseivel együtt
lázadjon fel a hatalmasabb Nimród
ellen. A háború tényleg Szodoma
királyának vereségével végződött,
ki elmenekült. De Szodoma városá-
nak lakóit a győztes rabságba
vitte, így Lót is fogságba esett.
Ajg sietett ezt Ábrahámval tudatni,
mert arra számított, hogy Ábrahám
nem fog habozni rokonának segítsé-
gére menni és titkon azt is remélte,
hogy Ábrahám a nagy harcban
elesik és akkor Sára az övé lesz.
Ábrahám rögtön felfegyverezte
háza népét és Lót ki-

szabadítására ment. Ami sikerült
is neki, Amrófelt győztes társaival
együtt megverte, az összes fog-
lyokat kiszabadította és a legyő-
zött országokat felszabadította. Mi-
kor Ajg Ábrahám győzelmének hí-
rét vette, elment gyorsan Sárahoz
hogy őt hízéssel és drága aján-
dékkal megnyerje. De a jó I-ten
nagy szélvihart támasztott, mely
annyira felkavarta a föld porát,
hogy nem lehetett előre látni, így
Ajg eltévesztette az utat és bele-
esett egy méz és agyag-gödörbe,
ahol elpusztult. Így beteljesedett
rajta a közmondás: »aki másnak
vermet ás, maga esik bele«.

A midras nyomán: Lövy Herman.

A zsidóság és a világi tudományok

A sajtó újabb sorozatos bécsi di-
ákzavargásokról számol be. A román
és a lengyel egyetemeken tanuló zsidó
diákoknál is gumibotokkal próbálták
tudományozójukat csillapítani és a
nacionalista diákok a numerus clau-
sus bevezetését követelték. A magyar
egyetemeken és felsőbb iskoláknál
uralkodó helyzettel mindnyájan tisztá-
ban vagyunk és ilyenén szinte de-
réketörni látszik a közép-európai
széles zsidó tömegeknek a világi tu-
dományművelésben az utóbbi fél é-
vszázadban szinte feltartóztatlan in-
tenzitású részvétele. Különösen ér-
dekelheti a zsidó közvéleményt ennek
kapcsán, a zsidóságnak — mely par-
excellence, a könyv népe és a betű
katonája volt kezdettől fogva — a vi-
lági tudományokban tanúsított szere-
pének némi megvilágítása.

A felvetett kérdés behatóbb szem-
lélése folytán azt a meggyőződést sze-
rezzük, hogy a zsidóság évezredek
keresztül, tulajdonképpen olyan vezetőkre
bizta magát, kik a legmagasabb eti-
kai tündöklés, határtalan i-tenfélelem
és kimerítő Tóra-tudomány postu-
latain kívül, az általános tudomá-
nyosságban is széles beavatottságot

mondhattak magukénak.

A Szentély fennállásának idején élt
tudósok, — mint ezt Reb Jajnoszon
Eibeschütz, »Jáarájsz Devás« című
művének 4. fejezetében bizonyítja —
minden tudományban jártasok voltak.
A Rambam kodifikálja azt a törvényt,
hogy a Szánhedrin minden tagjának
az összes nyelveket ismerni kellett,
mert különben nem tehettek volna
eleget ama követelménynek, hogy
tolmács nélkül szabad csupán a tanu-
kat kihallgatni.

Aki tüzetesen kezdte tanulni Ki-
lájim, Erüvin, stb. traktátusokat, saját
tapasztalatairól számolhat be bizo-
nyos geometriai fogalmak ismeretének
szükségessége felől. S így, végig az
egész Talmudon. Reb Jajnoszon Ei-
beschütz, a »Jáarájsz Devás«-ban fel-
sorolja még a különböző főbb tudomá-
nyágakat, melyek a hatalmasan
szétágazó Tóra-tudományok átértésé-
hez szükségesek; ő maga korának pro-
fán tudósaival állandó összeköttetés-
ben volt, mint ezt Plészi művéből
látjuk (Jajre Deo 40.), ahol egy orvos-
professzor átiratát ismerteti egy ritu-
ális kérdéssel kapcsolatban. »Jáarájsz
Devás« című művében pedig rendkívül

Agyterítők, függönyök

tulhalmozott raktár miatt

most olcsón beszerezhetők

Löwy Arthur kézimunka-üzleteiben

VII., Király-utca 15. és V., Lipót-körut 25.

nagy csillagászatani ismeretekkel
szembeszáll a Kopernikus-féle elmélet-
tel, amelynek a megdönthetlenségét
korunkban egy zsidó világi tudós: —
Einstein bizonyította be. Utalunk
kell még e tekintetben a babiloni ga-
onok korától egész a vilnai goajnikig,
a sok kiválóságra, akikben Tóra-nagy-
ság és világi ismeretek egyesültek.
Meg kell azonban említenünk, hogy
például a Rambam, a profán tudomá-
nyokat csak segédeszközöknek »szol-
gáló«-nak tekinti az »urnő«-vel, a
Tórával szemben.

Visszatérve cikkem kiinduló pont-
jához; a vajudó diákkérdésről az a vé-
leményünk: dacára, hogy a zsidó if-
jaknak az egyetemokről erőszakos mó-
don való elűzése mélyen sajnálatos,
mégis lehetetlen nem látni benne intő
jelet, hogy a világi tudományokban
ne keressék lelkük boldogságát, mert
azt csak a tudományok tudománya ad-
hatja meg.

Czinn Arnold, Kaba.

Csodaszép

parókák!

Tartós ondolálás (Dauerwellen)
és hajfestések. — Szolid árak!

Pock Károly
hölgyfodrász
Bpest, Andrassy-ut 19.
Telefon: Lipót 999-10.

— Rabbi beteg özvegye tudósbajos
gyermekével könyörög hitsorsosok támo-
gatásáért. Adományokat a Zsidó Ujság
nyugtáz.

Az orthodoxia felső- házi képviselője

Irta: SUSSMANN LIPÓT, az upesti orth. hitk. előjárója

Örömmel és megnyugvással vet-
tük azt a hírt, hogy Magyaror-
szág orthodox rabbikarának a
képviselői az Orthodox Iro-
da nagyerdemű elnökét jelölték a
hazai orthodoxia felsőházi képvisel-
őjének.

Valóban: a Zsidó Ujság-nak
mult heti vezércikke, mindazt,
amit a hazai orthodoxiának minden
a Tóratudást és vallásosságot tisz-
telő tagja ezzel az örvendetes ese-
ménnyel kapcsolatban érez, a leg-
méltóbb módon kidomborította és
kifejezésre juttatta.

Alig érhetett volna a megtisztel-
tetés érdemesebb embert, Frankl
Adolfnál, aki végtelen, általános és
zsidó tudásánál, valamint kiváló
egyéni tulajdonságainál fogva is
oly mértékben rászolgált a nagy
kitüntetésre, hogy felsőházi tag-
ságra való egyhangú jelölése nem
hogy csorbát nem ejt a Tóra te-
kintélyén, hanem egyenesen a Tó-
ra és a hozzá ragaszkodó zsidóság
megtisztelése leend.

Heti szidránkban olvassuk, hogy
a Mindenható így szólott Ábra-
hámhoz: »Ne félj Ábrahám, én paj-
zsod vagyok, a te jutalmad bősé-
ges lesz«.

A felsőházi tagsággal járó tiszt-
séggel legkevésbé sincs megjutal-
mazva az a sok és nagy áldozat,
melyet Frankl Adolf egy életen
át az orthodoxiának hozott.

Szeretett elnökünk a felsőházi
tagság elfogadása által hálára kö-
telezi az egész orthodoxiát, mert
a zsidóságért való önfeláldozó
harcban eltöltött élete garanciát
nyújt nekünk az iránt, hogy az új
működési helyén is méltóképen
fogja képviselni az orthodoxia ér-

dekeit.

Személyében az orthodoxia lesz
kitüntetve, mert benne összponto-
sulnak a zsidó erények a zsidó tu-
dással. »Tajró ügedülő bemókajm
echod«.

Hadd állítsuk oda Frankl Adol-
fot jesiváink ifjúsága elé, köve-
tendő példa gyanánt.

Frankl Adolf élete bizonyítja,
hogy a szerénység és az áldozatos
jamborságban töltött élet nem
volt hiábavaló és végül teljesül
bölcseink szava: סוף חכמה לנבון

I-ten vezérelje kiváló elnökün-
ket, hogy sokáig folytathassa áldá-
sos működését, az orthodox zsi-
dóság javára.

Kitűnő minőségű

Hutter

שרשרת szarvas szappan

kapható minden fűszer- és festéke-
reskedésben. — Gyártja a budapesti
orth hitközség rabbinátusának felügye-
lete mellett: **Hutter József szap-
pangyár, és Olajipar r. t.** Buda-
pest, VII., Erzsébet-körut 6. — Telefon.
J. 461-91, 92, 93, 94.

A zsidó nő szakácskönyve

1200 kipróbált ételrecept,
380 oldal.

Nélkülözhetetlen minden
háziasszonyoknak!

A legkényesebb igényeknek is
megfelelően orth. kóser alapon
összeállította és írta:

Rosenfeld Mártonné.

Részletes ismertetőt bérmentve
küld: **Erdős József hirda-
tési irodája, Budapest,
II., Vitéz-utca 2.**

Sirkövek

Budapest, Károly-körut 7. és Rombach ucca 4. sz.

Adler J. sírkövekraktárban

Telefon: József 364-20.

A szégyenfolt

Történeli elbeszélés a XIV. századból.

1. Friedberg után héberből: Szántó Zsigmond

En, Juda ben József ben Jisáj, Dávid exilarcha házából, Abarbanel családjából, — írom ezt az elbeszélést, hogy neked, József fiam, örök emlékül megmaradjon.

Apánk, Dávid exilarcha, élményeit Bagdad városában írta, én azonban, az utána következő negyedik generáció, élményeimét Sevilla városában írom. — Babilonia és Spanyolhon találkoznak emlékeinkben. Kelet és Nyugat ölekeznek családunk történetében. Nem hasonlít-e népünk sorsához, amely bolyong és bujdosik a népek között, immár 1200 év óta, mely lábaival méri az országokat és üzött rabként liheg ide-oda. Azonban i-teni rendeltetés az, hogy családunk kövesse népünket számüzöttségének minden fázisában, hogy a vándorlás és bujdosás szenvedésének keserű kelyhéből ő is részesüljön.

A zsidók szentföldi letelepedése, mely az elmúlt évezred vége felé újból erőre kapott, nem sikerült és idővel egy gonosz, vérengző nép által teljesen megfúszult. Ez a nép az országot sivataggyá változtatta s lakóit elűzte hajlékaiból; Középázsia széléiről, arról a földről, ahonnan a hunok elindultak, felkerekedtek a vad és zabolátlan mongolok és elpusztították Kutim, Chabur, Perzsia, Babilonia és Szíria országait. Kardéltre hányták Choroson birodalmának három városában sok százezer embert és egymaga a dicső Bagdadban 200 ezer ember pusztult el a mongolok keze által. Innen északra és nyugatra terjeszkedtek; ahová értek, pusztultak a népek. Hordáik felkerültek a Szentföldre, lerombolták Jeruzsálemet, lakosait kardéltre hányták, csak néhányan menekültek a hegyek közé. Testvéreink sem kerültek el a sorsukat, csak egyeseknek sikerült a Sechem felé vezető úton elmenekülni. Amint a veszély megszűnt, az ellenség eltávozott, visszatértek a mohamedánok és keresztények, újból elfoglalták a várost, de a zsidóknak megtiltották a városba való visszatérést. S amidőn a spanyolországi mesterünk — Rabbi Majse Girondi (Rámbán) hét évvel későbbben Jeruzsálembe érkezett, nem talált ott zsidókat, kivéve két zsidó testvért, akik ott gyapjufes-

téssel foglalkoztak. Nagy hirneve által hozzáhúzódtak szétszóró testvéreink. A romokban heverő házak között egy dűledező házban rendezte be templomát és tanházát és ezzel lerakta az új zsidó községnek az alapjait. Sajnos azonban, a Ramban csak nagyon rövid ideig folytathatta ott áldásfakasztó működését, mert három év multával magához szólította őt az Ur!

A hatalmas mongol uralkodók, miután a világot elpusztították, elgyöngültek trónjaikon. Utódaik felosztották maguk között a hatalmas birodalmat és Perzsia, Babilonia és Szíria Argon nevű királyfié lett. Argon felváltva Bagdadban és Tibériásban tartózkodott. Bagdad városában laktak apám, az exilarchák és amidőn a mongolok Bagdad városát megrohanták, apám és anyám az öldöklésnek áldozatul estek. Hárman maradtunk árvák és én voltam közülük a legkisebb, — 2 éves abban az időben. A jó I-ten segítségével felnéveltek bennünket a rokonaink, akik tanítottak bennünket a Tóra magasztos tanaira és a világi tudományokra is. Az idők multával kiváló, tudós orvosokká lettünk. A legkiválóbb közülünk bátyám volt, Mordecháj, akit a király udvarába hívatott és udvari orvosává tette. Bátyámat Argon király annyira megkedvelte, hogy nemsokára uralkodásának minden titkába beavatta, tanácsait kérte és minden tanácsa sikerrel járt. Rövidesen a király pénzügyeinek teljhatalmu ura lett s nagy kitüntetésekkel látta el. — Mordecháj bátyám gondoskodott testvéreinek és hitsorsosainak jólétéről és magas állásokba juttatta őket, segítőtjük lett, helyzetüket könnyítette. Azonban a más hitűekkel is igen jól bánt, mindenféle kedvezményben részesítette őket és sokat közülük magas méltóságokba és hivatalokba helyeztet el. Azért kedvelte őt az egész nép, dicsőítették énekekben és magasztalták őt az egész országban.

Mordecháj hirneve messzire terjedt, nyugaton is közzismertté vált. Németországi testvéreim, akik az üldözések borzasztó szenvedéseit átéltek abban az időben, benne reménykedtek és i-teni Megváltóként üdvözölték őt. Sokan közülük otthagyták lakóhelyeiket,

A debreceni **Paneth-féle** **szalámi** és fűszertől **legjobb.** Mindezt kérjél!

hogy családjaikkal a keleti országokba vándoroljanak. Elűkőn állott a hirneves Rabbi Meir, Rothenburg városából, aki családjával együtt vándorutra kelt, hogy Szírián keresztül a Szentföldre jusson, ahol letelepedni szándékozott. Azonban utközben, egy olasz kikötőben elfogták és Rudolf császár parancsára a rajnamenti Enziszheim várába zárták, hol a zsidók eme szellemóriása, a szent tan lánglelkű apostola, élete végéig szenvedett.

Mordecháj e szörnyű hírekre, szive sugallatát követve, elhatározta, hogy az európai udvarokba követeket fog küldeni, hogy Argon király nevében tárgyalásokba bocsátkozik a zsidók helyzetének javítását kieszaközölni. E fontos misszióra engem, legkisebbik öccsét vélte legalkalmasabbnak, aki a nyugati nyelveket is tökéletesen birtam és kezembe adta királyának teljhatalmu megbízólevelét, valamint hódoló iratokat a Rómában székelő pápához, amely a bagdadi érsek meleg ajánlósoraival volt kiegészítve. Én szívesen vállaltam eme megbízást, otthagytam a nyugodt, biztos otthonomat, hogy tehetségemhez képest, I-ten segítségével, európai testvéreimnek — enyhülést hozzak. Midőn megtudtam, hogy a római pápa Európa legfőbb ura, akinek szavára hallgatnak az összes királyok, elhatároztam, hogy legelőször is Róma felé irányítom lép-teimet, hogy őt felkeressem.

Róma városa, amely valamikor a világ ostroma volt s amely egykoron szerencsétlen népem pusztulását okozta, elpusztított a vandálok által. Utána meg saját előkelő családjainak versengése által újból leromboltatott. Palotái, templomai, az idők folyamán romokká váltak. Csak szórványos emlékek hirdették Róma egykori nagyságát. Az elpusztult város negyedei közül egy új városrész emelkedett, amelynek ragyogása elhomályosította a fényes mult emlékeit és beragyogtatta Európa legtávolabbi zugát is új fény sugaraiival. Ez a városrész a pápa és a hozzátartozó papság lakóhelye

Askenáz-szefárd harc Erdélyben

Mult héten gyűltek össze Bukarestben egynehány erdélyi hitközség elöljárói Mittelman Jakob, nagyváradi elnök vezetése alatt. A gyűlésből kifolyólag a kultuszministerhez memorandumot terjesztettek fel, amelynek a chósizid közösségekre vonatkozó része a következőképen hangzik:

«Az új kultusz törvény három kategóriát állapított meg: 1. A neológokat, 2. orthodoxokat, 3. a spanyolokat, kik nem képeznek valási, hanem inkább történelmi alakulatot. Ezen utóbbi elnevezés alatt azok a Spanyolországból és Portugáliából a 16. és 17. században kiűzött zsidók értendők, akik új hazájukban is megőrizték spanyol jellegüket, nyelvüket, s exotikus neveiket.

A törvényből kimaradt az úgynevezett «chósizid» csoport, abból a megmondolásból indulva ki, hogy a chósizidok nem képeznek külön rituális csoportot, hanem a 2. pont alatt említett orthodox zsidók kategóriájához tartoznak. Ez a csoport annál kevésbé viselheti a «szefárd» elnevezést, mely tulajdonképen a 3. pont alatt említett spanyol ritusnak felel meg, mert csupán egy-két imával vagy egyéb lényegtelen eltéréssel különbözik az orthodox ritustól, s ezenkívül a lengyel dialektusu jidis nyelvet használja és bizonyos lengyel szokásokat respektál, ami lényegesen megkülönbözteti őket, a spanyol zsidókat szefárd megjelenés alatt összefoglaló csoporttól. A nevük németesen hangzik és szokásaik is homlokegyenest elválasztja őket a spanyol vallási kategóriától. Egyébként az értekezlet hivatkozik az idevonatkozó tudományos és irodalmi megállapításokra, melyek teljesen fedik a fenti megállapításokat. Épen ezen tudományos megállapításokat tartva szem előtt, állította fel a kultuszminister a törvényben megjelölt 3 kategóriát és kétségtelenül ezért történt, hogy helyesen az új kul-

tusztörvény az orthodox zsidók között jelölte ki az úgynevezett chósizidok helyét, kik különösen Szigetén és néhány más vidéken vannak elterjedve. Ugyanezért a törvény még lehetőségét sem adja meg annak, hogy a chósizidok a zsidó egyház kebelében függetlenül szervezkedjenek. Ezt megerősíti különben a «Statutul Organi» vagyis az orthodox zsidó hitközségek szervezeti szabályzata Erdélyben, mely 1927. március 18.-án 9582. sz. alatt meg lett erősítve és mely a következőket mondja: «Az erdélyi orthodox zsidók, askenázok és szefárdok...» ahol is a szefárd elnevezés alatt nem a spanyol, hanem a chósizid zsidók lettek értve. Az új törvény értelmében az összes jelenleg fennálló és a jövőben létesítendő hitközségek csupán a fentebbi három ritus valamelyikéhez tarozhatnak, vagyis vagy orthodox, vagy neológ, vagy spanyol ritushoz.»

* Ohajtandó, hogy a konfliktus békes elintézését nyerjen, az orth. autonomia keretén belül.

A Budapesti Orth. Rabbínatus felügyelete alatt.
Fenákel Jónás
zsidó és babiloni kereskedése
Budapest, Dob ucca 28.
Friss libasultek — Házhöz szállítás
Telefon: József 356-02.

מודעה. מטעם והייתם נקיים מה' ומישראל חובה עלי לפרסם מה שכתב הרה"ג הצי אבדק"ק סעמיהאלי שלישי'א ביום ו' דעשי'ת שנת תר"ץ ו"ל: בדבר מה שהתנצל לפני הרבני המוסלני מו"ה שלמה הערש-קאוויטש מפישיסק לאדאני שהוא עוסק במלאכת טווית ועשיית ציצית ויש מוציאין עליו לעו שחיו הוא עושה וטווה הציצית באופן שאינן כשרין עמי' דיק' הנני בזה להגיד לאדם ישרו ששפי מה ששלח לי הרה"ג מס' לאדאני נ"י דוגמה ומעיד עליו שעל זוסן זה של הדוגמה הוא עושה הציצית כפי זה אין בהלעו הוא ממש והציצית שהוא עושה הם כשרים. בעה"ה יום ו' דעשי'ת ברכת היום לפיק' מה סעמיהאלי שמעון גרינפעלד וכוה יתם פי המערים הנוגעים בעדותן דיק שלמה הערשקאוויטש

ראו זה חדש! אשר מדמים ועולה הרב וכו' מו"ה יהושע לעבאוויטש נ"י אבדק"ק רעמיאן יצ"ו שני חלקי השיע' אורה חיים מייש'א ועד נמיר'א בתכנית קמן בהלקים קטנים עם פירוש וביאור טוב הפלא ופלא בלשון צה ונקי בקצור נמרץ על דברי רבינו המני'א אשר סתם דבריו מבלי להבינם. הפירוש נדפס בתוך דברי המני'א באותיות קטנות כדי ליתן סימן והבדל בין לשון המ"י ללשון המני'א והוא לתועלת גדול להלומדים ובפרט לבהורים מבני הישיבות ותוכן המ"י טוב'א לרוב סעמים קיצור דברי המחצתה"ק בהשמטת הסלמולים רק הנצרך להפישט וכן שאר נושאי כלים יד אפרים לכו"ש נ"ה והפרמי'א ומעצמי מה שלא כתבו הם. החלק הראשון עד הלכות הפלה כבר נגמר לטובה בדפוס יפה והרה"ה הפירוש הוא מהגאוויטש וצ'קנו של הרב המו"ל והמסדר אותו מכתב ישן נושן עם הסכמות נאוני זמנינו שלשי'א המשבחים ומפארים את תועלתו הגדולה מחירו באונגארין 3.50 סענט'א. ונייר טוב 4 סענט'א. אצל אדרעססע: Rabbiner Fried, Debrecen, József kir. hg.-u. 21. נדפס מעט מועד וכל הקודם וכו' בהשלחת מחירו דמי הפארט'א ד"ק יהושע לעבאוויטש אבדק"ק רעמיאן רומענין ובעבנירנען

Akar Ön szép lenni? Akkor bundát, szőrmét BERKOVITS szőrmédivatáruháiban szerezzen be. Javítások, akakitások legolcsóbban. Budapest, VI., Vilmos császár-ut 45. (Szombaton zárva.)

HIREK

NAPTÁR

Sábosz Lech-lechó, Chesvan 13

kezdets (Bpesi): 3 ó. 55 p.
„ kimenetele „ : 4 „ 50 „

Olvasóinkhoz! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése f. hó 1-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja belföldön postatakarékpénztári csekk útján (50,791 sz.): külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszközölhető. (Romániában az utalványon az összeget a postahivatalnok tölti ki)

Régóta hátralékban levő t. előfizetőinknek postai megbízásokat küldtünk és kérjük azoknak szives beváltását.

— AZ ORTHODOXIA FELSŐHÁZI KÉPVISELETÉNEK BETÖLTÉSE. Báró Wlassics Gyula, a felsőház elnöke, megkereste a vallás és közoktatásügyi minisztert, az orthodox zsidóság képviselőjének: Reich Koppelné elhunytával megüresedett tag-sági helynek választás útján való betöltése céljából.

— KOREIN BESZÉDE A FŐVÁROS KÖZGYÜLÉSÉN. Korein Dezső főv. biz. tag, az Orth. Közp. Bizottság tagja, a székesfővárosi törvényhatósági közgyűlés költségvetési vitájában a kegyuri és hitfelekezeti segélyek tételénél, kedden délután nagyszabású beszédet mondott, mely a polgári pártok, főleg a jobboldali keresztény párt lelkes tetszését váltotta ki. Mint a napilapok regisztrálják, — valóságos tapsorkánnal ünnepelték az orthodox zsidóság egyetlen törv. biz. tagját és a szónoklat befejezésénél gratulációkkal halmozták el Korein-Dezsőt, ki bátran szembeszállt a szocialisták ellenjavaslatával és a pozitív vallások követőit összefogásra hívta fel az atheizmussal szemben. — Korein beszédére még visszatérünk.

— A FRANKFURTI JESIVÁN AZ UJ FÓRABBI IS ELŐAD. A frankfurti jesiva — ahol javarészt nyugateurópai növendékek tanulnak — chesvan elsején tartotta szemeszter-megnyitását. A megnyitó beszédet dr. Breuer József igazgató tartotta. Üdvözölte Horovitz főrabbit s nagy örömmel jelentette, hogy a főrabbi a jesiva hallgatóinak hetenként egyszer siurt tart.

— KÉT TALMUDRÁGALMAZÓ ELÍTÉLTETÉSE. A nürnbergi esküdtbíró előtt a múlt héten állottak vádlottként Holz és Streicher tartománygyűlési képviselők, mert a »Der Stürmer« nevű lapban zsidó rituális gyilkosságként emlegették a gladbecki, annak idején perverz idegzetből magyarázott gimnázista-gyilkosságot és természetesen a Talmudra hivatkoztak. A bíróság szakértőként a katolikus Götsberger teológust és egyetemi tanárt hallgatta ki és ezek után a két vádlottat 3, ill. 2 hónapi börtönrre ítélte.

— A KÖLNI ORTH. HITKÖZSÉG (Adass Jeschurun) közvetlenül az ünnepek előtt iktatta be új főrabbját, dr. Carlebach Dávidot. Az új rabbi nagy talmudtudós hírében áll és utódja a rabbiságban a két év előtt elhunyt édesatyjának.

— „Zsidó kultúra”. Érszékujvárról jelentik: A »Tiferesz Bachurim« az elmúlt péntek este megkezdte az idén is a szokásos előadásait. Az első előadás megtartására Löwy Hermann kérték fel, aki feladatát nagyszerűen oldotta meg. A heti szakaszt fejtegetve, kimutatta, hogy az igazi kultúra a Tórában gyökeredzik, mert a Tóra tanulása megnevesíti a szívet és megjavítja az erkölcsöket. A zsidó kultúra — ugymond — az a tudás, mely az embert a zsidó vallási életéhez közelebb hozza. Mert pl. egy zsidó költő műve, vagy egy zsidó művész munkája, egy zsidó tudós előadása, vagy felolvasása, csak egy zsidó kulturmunkája, de nem zsidó kultúra. A »Tiferesz Bachurim« kulturmunkája pedig csak a zsidó kultúra művelése lehet.

— ארמה כשר

VÉNUS

ételzsír

Synders győri orth. főrabbi ur
hechserével állítva.

Vénus ételolaj

kiváló minőségben minden fűszer,
csemege és ételmszer üzletben
kapható. — Gyártja:

Olajművek r.-t.

Kohn Adolf és Társa
Győr-Budapest, Zoltán-
utca 16. Telefon: 208-22.

Képviseli:

Sussmann Lipót és Társa
Telefon: „Ujpest” 161.

— A pesti izr. hitközségből. Dr. Endrei Henriket, a Pesti Chevra Kadisának orthodox körökben is kedvelt igazgatóját a kongresszusi VI. községkerület alelnökévé fogja választani, miután dr. Eulenberg Salomon irodai alelnök lemondott a községkerületi alelnökségéről. A jelölés báró Kohner Adolf irodai elnök kívánására történt, aki így akarja az intézmények vezetésére a fiatalabb tehetségekből a szukrescenciát biztosítani. — A hitk. elnöki kérdés még nincs elintézve. Most Stern Samut, a magyar közgazdasági élet egyik kiválóságát emlegetik egyedül possibili jelöltnek.

— BEZÁRTÁK A BOTRÁNYOK MIATT A BÉCSI FŐISKOLÁKAT. A szemeszter megnyitása óta fascista diákok állandóan háborgatják a zsidó és a szocialista diákokat. A botrány tetőpontját érte el, amikor az anatómiai intézetet, ahol a zsidó Tandler professzor tartja előadásait, a diákok formálisan megostromolták s annyira kopirozták a pogrom-módszert, — hogy összetörték az intézet műszereit. A szorongatott hallgatók csak létrák segítségével juthattak a szabadba. — Most azután betelt a mérték: De a helyett, hogy a bűnösöket megbüntették volna, az egyetem bezárása által az összes diákságot sujtották. Amint ez természetes is, a »dolgok elfajulásának oka egyes egyetemi hatóságoknak a botrányt okozó diákokkal való titkos rokonszenvezése. Így például a dékánok egyrésze kifejezetten is az antiszemita Heimwehr-isták pártján állott.

— SZIJÜM, EGERBEN. Az Eger és Vidéke Sasz-chevra egyesülete, a megboldogult Rabbi Jeczchok Kaff nagynevű egrai dajon elhunytának első évfordulóján megtartotta a szokásos évi szijumét, amely a Rosenberg Ignác Sasz-chevra elnök elhalálása miatt lett elhalasztva. Pollák Artur előadó befejező előadása után, Deutsch Áron azt a prozopozíciót tette, hogy a szokástól eltérően, ne válasszon az egyesület elnököt, míg a gyászév le nem telik. A Sasz-chevra ezt a prozopozíciót egyhangulag elfogadta. A talmud traktátusainak — tanulás céljából való — kiosztása után bankett következett. Elsőnek Schreiber Sámuel zágربی rabbi, ki édesapjának, az egrai gaonnak látogatására jött haza, szólalt fel, majd Pollák verpeléti főrabbi gyönyörködtette a hallgatókat felejthetetlen szép és tartalmas beszédjével. Végül Schreiber Mór egrai dajon buzdító beszéde után a tagok a helyi Jeszajdá tajró részére közel hetven pengőt snóde-

rozta. A lélekemelő ünnepély, melynek sikerében Ehrenfeld Mór egyesületi titkárnak nagy része van, a hajnali órákban ért véget. H. L.

— A SZOVJET, A NACIONALISTA DIKTATURA ÉS A SZOCIALISTA FŐIGAZGATÓ. Meglehetősen nagy elvi ellentét van az orosz szovjet és a törökországi sovinszta diktatura között. Még távolabb áll tőlük a német szocialista. Mégis ezen a héten egyszerre olyan hírek jöttek, hogy mindez ellentétek egyesültek, ha a zsidóság érdekei ellen tenni kell. A szovjet tüzzel-vassal irtja a chédeket és jesivákat. Törökországban pedig Kemal pasa az összes zsidó iskolákban betiltotta a — héber oktatást. König, berlini főigazgató, lelkes szocialista, pedig elrendelte, hogy vasárnap nem szabad semmiféle iskolában tanítani. Ez az intézkedés a német zsidóság körében nagy elkésredést keltett, hisz tulajdonképpen lehetlenné teszi a zsidó iskolák működését. A zsidó lapok egyrésze hangoztatja, hogy éppen szocialista szempontból csak az a fontos, hogy a dolgozó ember a hét egyik napján pihenőt tartson, nem fontos, melyik napon történik a pihenés, már pedig van-e ideálisabb szünnap a zsidó szombatnál? A gólsz jelle, hogy a szocialisták, kommunisták, török fascisták egyesülnek a »riszes« jegyében!

— Az elnyomott török zsidóság. Kemal pasa folytatja türelmetlen sovinszta politikáját, amelyet természetesen a zsidók éreznek meg legjobban. Törökországban viszonylag kevés számú zsidóság él, ez a kevés zsidó azonban, mint mindegyik, kétszeresen viseli a kisebbségi sors súlyát. A török állam ugy kulturális, mint gazdasági téren zsidóellenes politikát folytat. Az iskolákba bevezették a numerus klauzust. Súlyosabban érinti a zsidóságot az a gazdasági numerus klauzus, amelyet a zsidó elemeknek a gazdasági életből való kizárásával akarnak a török hatóságok keresztülvinni. Egy nemrég hozott törvény az összes törökországi magánvállalkozásokat

arra kényszeríti, hogy nyolcvan százalékban török személyzetet alkalmazzanak. A törvény következtében nagyszámú törökországi zsidó vesztette el az egzisztenciáját és volt kénytelen vándorbotot venni kezébe.

— ERECEZ-JISZRÓEL akciónkra újabbán a következő összegeket vettük, melyeket rendeltetési helyükre juttattuk: Tiferesz Bachurim, Vác (egy szombati snóderozás eredménye; beküldte: Ungár Izidor) 30, Vilmos Mór Rakamaz 10, Márkus Lajos, Szombathely 1 pengő. Összesen 41 pengő. — Az előző kimutatásokkal együtt akciónk eddigi eredménye P 487'88.

— A VÁCI »MACHZIKÉ TAFRO« egyesület, melynek volt jesiva elnökei a tagjai, sikerült meléve-málké ünnepélyt rendezett. A banketten felszólaltak: Silberstein Dávid rabbi, Katzburg Dávid, Hirschfeld Mátyás, Herman Ignác, Benedikt Sámuel, Pápa Lipót, Silberstein Izrael, Weinberger Bernát. Az egyesület nevében Berkovits Arnold talmudista mondott köszönetet a szép számmal megjelent hitközségi tagoknak és a nagy hatással beszélt szónokoknak.

— DR. KISS ARNOLD ÉS A MAGYAR-ZSIDÓ SAJTÓERKÖLCS. A budai hitközség vezető főrabbját, dr. Kiss Arnold, a neológ zsidóságnak egyik kiválósága. Irodalmi működése és szónoki készsége első sorba állítja. Hatvanadik születésnapját felhasználva hitközsége, hogy meleg szeretettel üdvözölje. A tiszteletére rendezett banketten felszólt Krieshaber Adolf elnök, dr. Benoschowszky rabbi, dr. Gál Jenő országgyűlési képviselő, Bíró Géza miniszteri tanácsos, Kiss Jenő, Szabó Jakab, dr. Friedmann Ignác kormányfőtanácsos, dr. Osztern Lipót, dr. Diósy Jenő titkár, dr. Kun Lajos rabbi, dr. Weiszbud, dr. Schönfeld főszerkesztő, stb. Az egész bankett hatalmas manifesztáció volt. — Mindezt azért tartottuk szükségesnek elmondani, mert erről az egész ünnepélyről az Egyenlőség ama számjában, amely hűségesen regisztrálja hasábkon át, hogy Kukutyin hitköz-

ségben a hitközségi elnök neje kedves mosollyal, mint ez egy szimchas-tórai menyasszonyhoz illik, jó illatú szivarokat osztogatott a vendégek között, csak annyi olvasható, hogy a jubiláns hatvan éves lett és írásainak zöme az Egyenlőség-ben jelent meg. E diszkrét és szűkszavú hiralás oka az, hogy a jubiláns merészkedett a »Múlt és Jövő«-be is írni és ezért lett ilyen sommásan elintézve. A felekezeti élet eseményeinek eme jellemző regisztrálási módját csak a magyar-zsidó felekezeti sajtó egynemely berkeiben uralkodó erkölcsi szintjének a jellemzésére szögezzük le.

— A bonyhádi orth. leányegyesület alig fél év előtt alakult meg Bermann Mórné kezdeményezésére és máris eredményes multra tekinthet vissza. Szombat délutánként zsidóárgyu előadásokat tart Galandauer Gyuláné elnök, melyek oly tanulságosak, oly érdekfeszítőek, hogy az egyleti tagokon kívül sok más nőt is odavonz. A tagok tulnyomó része is tevékeny részt fejt ki az egyesület felállításában. Hajl-hámajédkor tartották meg a rendezés fél évi választási közgyűlést, melynek kapcsán a következők nyertek tisztséget: Elnök Galandauer Gyuláné; alelnökök Presslunger Elza és Galandauer Etel; titkár Guttman Rózi; pénztáros Kohn Ilona; könyvtáros Heller Mrgit; ellenőr Deutsch Gizella.

— Amikor a zsidó szokás töröké lesz. Azt olvassuk, hogy egy zsidó képviselő, aki a pesti neológ hitközségben vezérszerepet játszik, azt beszélte el: Törökországban az a szokás, hogy amikor valamelyik török haldoklik, elhívják az imámot a beteg ágyához, aki hirtelen más nevet ad a tulvilágra készülő embertársának stb. — Azt hisszük, hogy a képviselő ur elmondhatta volna azt, mint a sinüj-hásem zsidó szokását is. Nem kellene szégyenkeznie vele.

Weisz Mór

orthodox köser sütődéje
keksz-, teasütemény- és kétszersült gyára

Budapest, VII., Dob-utca 22. — Telefon Aut. 423-65.

A hűvösebb idő beálltával a vidéki postacsomagok szállítása megkezdődött. — Gyors és pontos kiszolgálás.

Kérjen árjegyzéket!

Kérjen árjegyzéket!

— **Vihar egy mikvó körül.** Tiszapalkonya zsidósága új mikvót építtetett és Donát ónodi kerületi rabbi véleménye alapján át is adta rendeltetésének. Eddig a hitközség tagjai egy magános rituális fürdőjét használták, miután a hitközség hozzájárult a költségekhez. Történt azonban, hogy az illető ur öccse összeveszett néhány hitkonnal s akkor — nem engedte őket a mikvóba. Sőt előfordult, hogy egyszer a fürdőzőkre — éppen nők voltak — rázárták az ajtót s csak a malom személyzete engedte ki a furcsa szituációba került foglyokat, akikért a családtagok aggódni kezdtek.

— **Vendégszónoklat.** Schönfeld Lipót ujhéberti rabbi Egerben időzött, hol a hitközség vezetőségének felkérésére nagy tetszéssel fogadott vendégszónoklatot tartott.

— **Esküvő.** Spiegel Andor, a budapesti Tiferesz Bachurim közismert, agilis főtitkára, vasárnapon tartotta esküvőjét Berettyóújfaluban. A fényes esküvőn a budapesti „T. B.” küldöttségileg vett részt. A menyegzőt megelőző szombat a vőlegény igen szép bucsubeszédet tartott az egyesület helyiségében, ahol a közönség élvezettel hallgatta a magas színvonalú előadást.

— **A budapesti „Écz Chálim”** orth. ifjak köre, mely rövidesen fennállásának 10 éves jubileumát ünnepli, szombat este fényes *melave málke* estélyt rendezett. Az egyesület előadója, *Baumann* Dávid további lelkes tóra-tanulása és vallásosságra buzdította az ifjakat. Fel-

Ratzburg Salamon könyvnyomdája

Budapest, Dob ucca 28.

Elvállalja mindennemű nyomtatványok elkészítését. — *Specialista héber nyomtatványokban.*

מקבל להדפיס ספרים בול ובתנאים קלים.

Mikve — Fürdőszoba — Egylakásos központi melegvízfűtésberendezéseket készít, átalakít, javít, kedvező fizetési feltételek mellett

Kérjen költségtételt! **Gyenes Antal, Debrecen. Tel. 937.** Kérjen képes prospektust!

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., Andrassy-ut38. I. em. Párizsi Áruházal szemben. — (25 éves működés.)

Hajszálak kiirtása arcról, karról, szepőlök, pattanások, összes szépséghibák kezelése. — **Szemölcsirtás.** Arcpótlás, bértrendszert. — **Miracle** hajeltávolító szer szétküldeése utasítással. Minden eddig felülmul! (Prospektus) Díjtalan tanácsadás

szóllaltak még: *Forkovits Arnold* egyesületi elnök, *Singer Ignác* orth. iskolai hitoktató, *Preisz Mór* egyesületi gábe.

— **Fényes eljegyzési ünnepély** folyt le a múlt hét keddjén a Nagyszombatban lakó *Weisz M.* kosztolányi főrabbi házában. *Wilkowits Jenő Győrből*, a bánffyhyunyadi jesiva volt jeles növendéke tartotta eljegyzését. *Weisz főrabbi Katica* leányával. A vőlegény tartalmas *charifesz-beszédet* tartott. Jelen volt Ungár S. D. nagyszombati főrabbi is, aki nagyhatású beszéd keretében méltatta az ünnepély jelentőségét.

Családi hírek

Oblatt Sándor borkereskedő, a balatonfüredi orth. hitközség elnöke eljegyezte *Grossmann Jolánt*, *Grossmann József* földbirtokos és neje leányát, *Csengerből*. (Minden külön értesítés helyett.)

Bernát Irénke, Budapest és *Berkovics Lajos*, Szombathely, jegyesek.

Weinstock Annuskát (Ricse) eljegyezte *Weiszbrunn Béla*, Miskolcra.

Neustadt Friduskát Celldömölkéről eljegyezte *Baum Elemér*, Pápa—Sopron.

Krausz Miklós nagykereskedő (Budapest—Salgótarján) eljegyezte *Fleischmann Editkét* (Komárnó).

Löwy Szerénke, Palotás és *Present Ferenc*, Komárnó, pénztárosunk eljegyzése alkalmából szíves mazeltovt kivánunk.

Tiferesz Bachurim, Komárnó.

Szerkesztői üzenetek

TÖBBEKNEK: Kiadóhivatalunknak szüksége van több 37-es és 38-as számú Zsidó Ujság példányokra. Felkérjük t. olvasóinkat, akik ezen példányokat nélkülözhetik, sziveskedjenek azokat kiadóhivatalunknak rendelkezésére bocsátani. — **RAKAMAZ:** A kitért nem tartozik többé zsidó hitközségi adót fizetni, csak azt, amit a folyó évre már előzőleg reá kiróttak.

Megjelent! ZSOLTÁROK

Dávid király könyve
Telekes Béla fordítása
Két kötetben
Gyönyörű műmellékletekkel
Ára 6 pengő.

Kapható: „**Remény**” kiadóhivatalában, **Budapest, IV. Magyar-u. 3.**

— **M. S.-né:** Vénusz és Ceres, ha rajtuk van az említett héber címke, megbízhatók. — **AMERIKA:** Ott a reformerektől kezdve a legvallásosabb chászid-árványlatig mindenféle vallási frakció képviselve van. — **ETIKA:** A fiatal pár vizitel először.

Kundmachung

Wirkungsvolle **דרשות** in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie zum Beispiel **Barmizvo**, **Chasene** **ריה ווייב**, **Gast-u. Antrittsreden** verfertige von Fall zu Fall zu mässigen Preise, unter Discretion. Honorar von 5 P aufwärts, 50 H. Portó recommandirt im voraus erbeten. — **Mein auf Perak**, Preis : 1.20.

Rabbiner Israel Braun
Budapest, Szövetség ucca 43.

Érdeklődés alkalmával válaszbelég mellékelendő. A dróse-ért járó tiszteletdíj előre kifizendő be.

— **Hölgyek figyelmébe!** Pollák Sarolta 25 éve fennálló kozmetikai intézetét Andrassy-ut 38. I. em. a m. t. hölgyközönség szives figyelmébe ajánljuk. Olvasóinknak fenti cég minden kötelezettség nélkül kozmetikai kérdésben a legmesszebbmenőbb felvilágosítással szolgál.

Spitzer Jakab

A budapesti orthodoxia egyik markáns egyénisége és tevékeny tagja dőlt ki az élők sorából. Hat heti kínos szenvedés után elhunyt *Spitzer Jakab*, 71 éves korában. Nagytétényi szülők gyermeke, a balassagyarmati gaon R. Dóvid Deutsch z. c. l. tanítványa volt. Korán árvaságra jutva reá hárult a feladat, hogy családját eltartsa. Már akkoriban tevékenykedett orth. közügyekben. Nagytétény hitközségét öneki sikerült orthodox alapra helyezni. Érdekes megemlíteni, hogy a hitközségi alapszabályokat ő szerkesztette — németül, amelyeket azután *Vázsonyi Vilmos* fordított le magyarra. Csaknem 4 évtized előtt került Pestre, ahol 31 év óta tagja az orth. hitközség választmányának és több év óta g á b e -ja; ugyancsak választmányi tagja a chevranak. Igen nagy és dicséretes tevékenységet fejtett ki a hitközség és chevra intézményeinek fejlesztése körül.

A chevra szombat estére rendkívüli választmányi ülést hívott egybe, melynek kizárólagos tárgya az elhunyt iránti kegyeletnyilvánítás volt. *Dr. Friedmann Izidor* elnök meghatározó szavakkal adózott emlékének, kijelentette, hogy a chevra a halottjának tekinti.

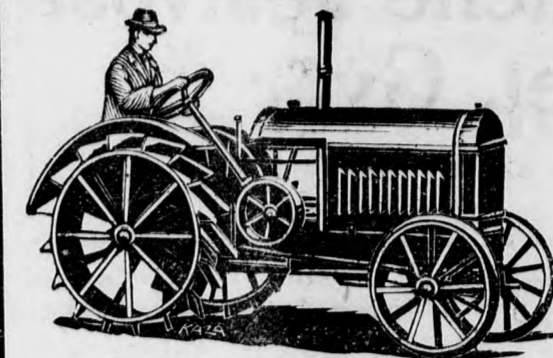
A chevra egyéb határozatait, kitűnő héber nyelvtelhettségre és kifogyhatatlan szöbőségre valló alfabetikus rimes sorokban írta meg *dr. Abrahamson*, a chevra főtitkára, melyet a chevra megleghangos levélben közölt a családdal:

אשר יוחק בספר לדורות: שלנו הי בחיים הוותו וגופו שלנו הוא לאחר מותו.

במבחר קברינו בבית החיים הישנה אשר שם אמו ואשתו שכנה. יכרה גם לו למנוחה עולמים. קבר לנוה יעקב איש תמים. עדיבא מבשר מקיין נרדמים.

נורה הוא נגורה להדליק נר נשמה. עד כלות ימי אבל שלושים בתמימה בבית הכנסת אשר שם שרת בקודש. מיה יעקב שפיטצער פרנס החודש.

דבר שפתים אך למותר לנו שכל עוד רוח ד' בנו והחברה כי תעמוד לדורי דורות. בעד עלוי נשמתו ודילקו הנרות. ביום צאת נשמתו ושב לכאל הרוח. בבית מקדשנו אשר שם יצא יעקב לשהו.

Mc. Cormick traktorok

hathengeres

luxus és gyorsteher
automobilok

BUICK luxusautók

G. M. C. 2 és fél, 3, 4, 5 tonnás gyorsteherkocsik Buick motorral.

Eredeti gyári árak — Kedvező fizetési feltételek!

ICZKOVITS LIPÓT

gépáruháza, Tótkomlós

TELEPEK: **Békéscsaba** Andrassy-ut 48.
Szeged Kossuth L. sugárut 8.
Hódmezővásárhely Andrassy-ut 27.
Oroszháza Szentesi-ut

Üzletalapítás: 1880-ban.

(Összes telepek szombat és zsidó-ünnepeken zárva.)

קנאהבים בחיים לא יסדרו כמותם. לנצח יזכרו ויעמוד זכותם. ביום יאהרצייט יתפללו בעד עלוי נשמתם. קדיש יאמרו ומשניות זה דתם.

ביום מועד ימי חנים ורגלים. הוכיזר נשמות. ידיים המסוגלים. יזכר לטוב בין ראשי הנגרים. שם יעקב בן רחל אשר בעדו קול נרים.

זכר צדיק יהי לברכה. אשרי מי שעבדו ככה לכן נגור לנמול חסד של אמת. ולדורי דורות יהי נרשמת. על שמו הנכבד לעשות קרן קיימת סכום קצוב ארבע אלפים פעננא. אשר פירותיו בכל חודש השון בו עלה למרומים. נחלק לנמילה חסדים. לכלות עניות וליתומים.

A tartalma magyarul:

Legyen beírva évkönyveinkbe: — »Miénk volt ő életünkben, miénk maradt halottaiban«.

Régi temetőnkben nyugodjék, anyja s neje pihenőjén, zavartalan legyen nyugalma, halottak ébresztéséig. Méceset gyujtunk lelki üdvéért a gyásznak harminec napján, templom-előljárói működésének színhelyén.

Emlékmécs fog égni mindenkor elhunytának évfordulóján a mi templomunkban, ahol naponta imádkozott.

Életében szerettük, halálában el nem felejtjük, Jahrzeitjának napján kádist mondunk, Misnájest tanulunk.

Ünnepek alkalmából, midőn elhangzik a *Mázkir*, a nemesek és derekák sorában az ő nevére is emlékezünk. Emlékére alapítványt teszünk, négy ezer pengő hozadéka jusson négy szegény, árva menyasszonynak, elhunytá havában, Chesvanban.

A temetés vasárnap ment végbe szokatlanul nagy részvét mellett. A hitközség és chevra előljáróságán kívül megjelent *Frankl Adolf* irodai elnök is, *Steif Jonatán* rabbi buzsztatta a hitközség nevében, *dr. Abrahamsohn Hermann* a chevra nevében. A család részéről veje: *Alexander Vilmos*, a sátorlajauhelyi orth. hitk. h. elnöke beszélt nagy hatással s mély tartalommal. Kiindult a zsolttárversből: »Neelámti dümijó, hechesési mi-tajvücheévi neechor — csendben elhallgatnék, a jó hiányában szótlán maradnék, de fájdalammal lesujtó«. Szónok bibliai és talmudi citátumai találó voltak, miatt frappirozó hatással voltak a hallgatóságra, mely a tisztelet érzésével gondolt az elhunytára és akinek elhunytával a budapesti orthodoxia szegényebb lett egy értékes emberrel. — **רנצביה**

Országos Tomché Jesivósz Egyesület, Győr

Postacsekk-számla száma: 40.530.

A Tomché Jesivósz-Sárosz adományok részletezésének befejezése:

SOLTVADKERT: Pollák Sándor főrabbi 2, Deutsch Jakab 15, Deutsch Sándor 12, Grosz Adolf, Deutsch Salamon, Kritzler Jakab 10—10, Deutsch Simon 9, Deutsch Dávid 8, Braun Adolf 5, Braunfeld Lajos, Laufer Márkusz, Kóhn Sámuel, Winternitz Lajos, Rubinstein Dávid, Weisz Jakab 4—4, Adler Ármín, ifj. Berger Jakab, Weber Hermann, Willinger J., Lorber Henrik, Kritzler Dávid, Krémer Dávid, Vadkerti Zsigmond, Schwarcz Mór 3—3, Grätzer Artur, Grósz Izidor, Galandauer Sámuel, Glück Dávid, Weber József, Winternitz Jakab, Siegelmann Nátán, Weinberger Mózes, Katz Sámuel, Katz Jenő, Rubinstein Jakab, Friedmann Gyula, id. Berger Jakab, Kritzler Jakab sürgőnymegváltás 2—2, Kritzler Mór 1.10, Grünfeld Mózes, Rosenfeld Adolf, Lorber Ábrahám, Kis Hermann, Knöpfler Efrájim, Fekete Áron, Fogler Izidor, Rémer Zoltán, Salamon Vilmos 1—1, Lindenfeld J. 0.50 pengő.

SZEGHALOM: Schwarcz Vilmos 2.70, Friedmann Jónás 2.50, Kóhn Fülöp, Kallus Nándor, Schilling Aladár, Werner Henrik 2—2, id. Altmann Ignác, Ginstler Jenő, Róth József 1.20—1.20, Braun Géza, Bierbram Hermann, Farkas Miksa, Deutsch Miksa, Farkas József, Deutsch Imre, Farkas Rezső, dr. Feuer Árpád, özv. Grósz Arnoldné, Kóhn Dezső, Kelemen Géza, Kóhn Mór, Kardos Ignác, Kóhn Miksa, Kiss Sándor, Kovács László, Márkus Elek, dr. Nussbaum Károly, Pláner Bernát, Röhmer Lipót, Röhmer Lajos, Rosenberg Sándor, Stepler Bernát, özv. Schwarcz Miksáné, Schmiedt Antal, Steiner Sándor, Stern Mór, Gleichmann Sándor, Weisz Zoltán, Wohlberg Béla, Weisz Mátyás 1—1, Löwenstein Lipót 0.90, Schwarcz Sámuel 0.70, Efrájer József, Grósz Sarolta, Kóhn Ignác, özv. Klein Adolfné, Sebes Béla, Markovics Márton, Weiszbrunn Márku, Wallenstein Lipót, dr. Zalán Zsigmond 0.50—0.50, özvegy Kóhn Lajosné, Steiner Ferenc 0.20—0.20, Székely Arnold 0.10 P.

SZENTSIMON: Neumann Sámuel 5.60, Fecher Testvérek Hangony 5, Fried Lajos Ózd, 4, HANGONY: Schirmann Viktor 1.80, id. Kóhn Mór, 2.50, ifj. Kóhn Mór 1, Péter Adolf 1.20.

SZUHAKALLÓ: Fülöp Sándor Disznóshorvát 10, Friedmann Mór 4, Neuwalder Jenő Disznóshorvát 2, Herskovics Gyula 2, — MUCSONY: Ungár Izidor, Ungár Aladár, Neumann Miksa 2—2 és Frischmann Hermann 1 pengő.

TAB: Breuer Bernát főrabbi 5.80, Kóhn Salamon, Nádas Jenő, Schlésinger József 10—10, Bachrach Gyula 5.60, Goldberger Jakab 5.36, Herczog Ignác, Hoffmann Lipót 5—5, Schwarcz Lajos 4.10, Hoffmann Mór, Herczog Izsó 4—4, Deutsch Elkán, Reichmann Éliás 3.50—3.50, Löwi Sámuel, Nobl Jakab 3—3, Kuttner Mór, Rosner Salamon 2.80—2.80, Singer Mór, Kreismann Jakab 2.60—2.60, Galandauer Manó 2.50, Ullmann Mihály 2.10, Kuttner Miksa, Herczog Sámuel, Krausz Dávid, Kalus Manó, Bloch Artur, Kürschner Ignác, dr. Politzer Ignác 2—2, Blau Mayer 1.50, Feldmann Hermann 1.80, Krausz Miklós 1.30, Zuckermann A., Kreismann Dávid, Kürschner Adolf, Wiener Ferenc, Jozefovics Mihály, Mermelstein Sándor, Braun Lajos, Gombó Salamon 1—1, N. N. 1.44 pengő.

TAKTAHARKÁNY: Rosenberg József 6, Weinberger Gyula 4, Schwarcz Zsigmond 2, Barnberg Sámuel, Schwarcz Ármín 3—3, Apfel Ernő, Klein Lőrinc 1.50—1.50, Eckstein Bertalan 1.20, Schönberger Fülöp, Buchhalter Gusztáv, Steif Vilmos 1—1 pengő.

TAMASI: Winkler Jakab 5, Bárány Sándor 1, Hirsch Ignác, Walder Mihály, Schwarcz Dávid 3—3, Abelesz Adolf, Dániel Lipót, Frank Salamon, Jeruzsálem Ede, Márkus Aladár, Weisz Adolf, dr. Hirsch Sándor, Weisz Béla, Fischer Mór, Taubner Mór, Vágó Jenő, Molnár Manó, Mauthner Ignác, dr. Kabos Mór, dr. Hajós Ödön, dr. Sterk József 1—1, Kóhn József, Deutsch Vilmos, Deutsch László, Korai Sámuel, Kertész Béla 0.50—0.50 pengő.

TAPOLCA: Halpert Salamon dr

főrabbi 8, Kálmán Ármín titkár czedoko pénztára 2—2 pengő.

TARCALI TIF. BACHURIM: Sternberg Jakab 2.40, Glück József 2.20, Glück Ignác 2.10, Fränkel Márton 2, Glück Henrik 1.66, Sternberg Dezső 1.50, Zafir Lajos, Sternberg Géza 1—1, Kirsch Hugó 0.92, Spitz József 0.74, Fränkel Géza, 0.72, Spitz Jenő, Rosner Jenő, Spitz Elek, Spitz Sámuel, Reich Frigyes, Reich József, Glück Nándor, Grünstein Izrael, Glück Artur 0.50—0.50, Schwarcz Dávid 0.18, Altmann József 0.08 pengő.

TISZABEZDÉL: Klein Fülöp 11, Weisz Mór 10, Éliás Dávid 6, Reisz Hermann 5, Grósz Ignác, Wilner Sámuel 2—2, Grünwald Sándor 0.50 pengő.

TISZADADA: Briszk Jakab főrabbi 2, Schwarcz Sámuel, Friedmann Márton, Katz Béla, Ormai Mihály, Lindenfeld Menyhért 5—5, Krámer Bernát, Krausz Ármín, Kóhn Sámuel 3—3, Deutsch N., Kóhn Adolf, Leichter Ignác, Rotenbaum Sámuel, Friedmann Salamon, Seelfreund Vilmos, Leichter Béla 2—2, Fried Ábrahám, Klein Lipót, Fried Sándor, Fried Endre, Klein Sámuel, Klein Lajos, Ungár Ferenc, Leichter Hermann, Glückmann Ignác, Glückmann S., Grünwald N., Czukkermann Jakab, Leichter Vilmos, Krausz Ede 1—1, Fischbein Emánuel, Friedmann Hermann, Glückmann Bernát, Klein Imre, Briszk Izidor, Leichter Lipót, Auszter Izidor, Farkas Izsák 0.50—0.50 pengő.

TISZADOB: Lindenfeld Károly, 6.60, Krausz Mór 3.60, Schwarcz Géza, Krausz Gyula 3.30—3.30, Taub Mór 2.30, Büchler Ferenc 2.10, Deutsch Aladár 2, Altmann Lajos 1.70, Goldstein Adolf 1.25, Fekete Dezső 1.10, Altmann Lajos, Altmann József, Friedmann Jakab, Stark Hermann 1—1, Grün Mór 0.85, Farkas Izidor 0.90, Fekete Sándor 0.80, Klein Emánuel 0.60, Schwarcz József 0.60, Mezei József 0.40 pengő.

TISZANÁNA: Goldberger Jenő 6, Friedmann Gyula 3.18, Friedmann Jenő 3, Grünfeld Adolf 2.27, Glaser Kálmán, Frisch Jakab, Perlus Jenő, Goldberger József és Csillag Pál 1.50—1.50, Blatt József 0.68, Donáth Ede 0.50 pengő.

TISZASZENTIMRE: Fisch W. 8, Krausz Vilmos, Dékány Ödön 5—5, Krausz Dezső, Bónis Dezső, Epstein F., Epstein Zoltán 2—2, Stengl Á. 1 pengő.

TISZAFÜRED: Strasser Sámuel főrabbi 1, Flamm Ignác 30, Breuer Ferenc, Weiner Ernő, dr. Weinberger Dezső 10—10, Blau Albert 8, ifj. Braun Aladár, Grosz Miksa, Rubinstein Samu, Breuer József 5—5, Lipschitz Samu 4, Friedmann Ármín, Grünfeld Ignác, Hercz Károly, dr. Soltész Henrik 3—3, dr. Békefi Lajos, Fischer Henrik, Fischer László, Rubinstein Adolf, Groszmann Jakab, Herskovics Henrik, Rubinstein Kóbi, Rosenfeld Lőrinc, Rosenfeld Dezső, Schwarcz Menyhért, Schwarcz Samu, Schwarcz Alajos, Schwarcz Márton, Weiszmann József, dr. Szántó Kálmán, Rubinstein Hermann 2—2, Goldstein Adolf 2.60, Blau Lajos, Feuer Géza, Fischer Samu, Fischer Lipót, Héber Dezső, Kanczler Sámuel, Spitz Jenő, Sugár Menyhért, id. Schwarcz Mór, ifj. Schwarcz Mór, Schwarcz Andor, Schwarcz Ignác, Weiszmann Gábor, Weiszmann Miklós, Weiszmann Ignác, Wildmann Lipót, Lichtig Leó, Löwinger József, Schwarcz Ernő 1—1 pengő.

TISZASZÖLLÖS: Neumann Jenő, Klein Aladár, Braun Ármín 2—2, Hartmann Péter, W. J. 1.50—1.50, Kaltmann Sámuel, Braun Gyurika, Deutsch Mór, Brüll Zsigmond 1—1, Neuberger Ernő, Wiesel Jenő 0.50—0.50, Grünberger Sámuel 0.40, Glausius Fábrián, Stricker Ármín 0.20—0.20 pengő.

TOKAJ: Jungreis Nándor főrabbi 2, Grósz Izrael 20, Fränkel Dezső, Grósz Vilmos, Klein Lipót, Schiffer Ferenc, Zinner Arnold, Reismann Márton 10—10, Wassermann B., Engel Sándor 6—6, Lazarovics Adolf, Klein Jenő, Rein Áron, Steiner Ch., Schwarcz Leó, Szász Hermann, Kóhn H., Stuhlberger N. 5—5, Grósz Mór, Grósz Fülöp, Fuchs Henrik, Fränkel Pinckás, Engel Jenő, Löwy H. 4—4, Friedenbergn., Neumann Albert 3—3, Glück Henrik, Hirschenhauser, Löwy Áron, Klein Márkus, Fränkel Ignác, Reich Simon, Fränkel Lajos, Lieber Emánuel, Löwy Zs., Grünwald H., Rosenberg I., Blau Jenő, Deutsch Miksa, Baldinger Mór, Miklós Ignác, Rogner Mór, Liebermann J. 2—2, Heimann Jenő, Friedmann P., Krauszmann, Weisz Vilmos, Fröhlinger Áron, Krausz Hermann, Mandl Mór, Löwi Márton, Lefkovicz Henrik, Keisler Béla, Frank Hermann, Farkas Ignác 1—1 pengő.

TOLCSVA: Kornitzer Akiba főrabbi 1, Goldstein Benő 15, Csonka Ferenc 6, Goldstein László 5, dr. Klein Mór, Pahmer Sándor 3—3, Breuer Ignác, Klein Dénes, Klein Vilmos, Stark Hermann és Wexberg Mór 2—2, Mandel Lajos 1 pengő.

TOLNA: Adler Simon, Kramer Miksa, Garai Miksa, Izr. Nőgyelet 5—5, Löwi Mihály, Trutzer Adolf 4—4, Beck Manó, Hanenwald Adolf, Heisler Vilmosné, Löwi Mór 3—3, Beck Ignác, Krámer Imre, Löwi Aladár, Schön Béla, Strasser Ármín 2—2, özv. Breuer Joachimmé rabbiné 1.40, Augenstein József, Augenstein Tibor, Dániel Zsigmond, Ehrlich Mór, Friedmann Ármín, Holländer Lajos Mózsa, Krámer Mór, Löwi Dezső, Mandl Lajos, Meer Nándor, Reich Vilmos, Rózsa Izsó, Stern Mór, Steinberger Miksa, Singer Sándor 1—1, Bloch Ármín, Berger Márkusz, Berger László, Fichtl Jakab, Steinberger József, Vigiser Simon 0.50—0.50, Lusztig Lipót, Weltmann Ignác 0.40—0.40, Krausz Adolf, Löwi Márton 0.30—0.30 pengő.

TOMOR: Braun Dezső 3, Róth Vilmos, Braun Gyula 2—2, Weisz Miksa, Schwarcz Elemér 1—1 P.

TYUKOD: Stern Farkas 5, özv. Herskovics Morné 2.36, Klein Antal 2.27, Klein Farkas 1.54, Katz Emil 1.50, Weisz Zsigmond 1.20, Berger Béla, Stern Márton Grünblatt József 1.08—1.08, Róth Hermann 0.60 pengő.

URAIUFALU: Rosenthal Adolf Dóvid ben Jozsef Cvi 3, Fränkel Ignác 2.50, Liebenau Henrik 2, Kóhn Sándor, Weisz Mihály 1—1, Frankl Sándor Szombathely 0.50 pengő.

VÁC Statusquo Hitk: Pollák Fülöp főrabbi 7, dr. Blauner M., Chevra Kadisa 10—10, Kóhn Béla 6, Kóhn Adolf, Szamek Manó 5—5, Kóhn József 4, Strausz Leó 3, Neumann Nándor 2.50, dr. Heimler Viktor, Weisz Miksa, Hofszky Antalné, Weisz Henrik, Herzfeld Izidor, dr. Vadas József, Holczler Dezsóné, Adler Gyula, Rosenberg Samu, Markstein és Löwinger 2—2, Széchényi Ármín, Balla Viktor, Fenyő Ernő, Ungár Gyula, Weisz J. Géza, Weisz Jenő, Steiner Józsefné, dr. Kovács Pál, Erdős Lajos, Klein Zsigmond, Perlus Miksáné, Nagy Zsigmond, Schönfeld Dezső, Régnér József, Sternberg Henrik, Weinberger Jakab, Adler Béla, Sternfeld Zoltán,

Klein Sándor, dr. Bück Endre, N. N. 1—1 pengő.

VERPELÉT: Deutsch Manó 6, Löwy Gerson és Fia 5.50, Schlésinger Mór és Fia 3, Fáber Sámuel, Deutsch Ferenc, Deutsch Elek 2.50—2.50, Stern József, Stern Gyula, Kóhn Aladár, Grünfeld Samu, Krausz József, Krausz Lajos, Protovin J., Bachner A. Bachner J. Domán József, Freilich Hermann, Press Nándor 2—2, Grósz Jakab 1.50 pengő.

VÉSZTŐ: Weinfeld Bernát 6, Czinn Lajos, Friedmann Jenő, Grosz Lajos, Günsztler Adolf, Láng Gyula, Weisz Mór 2—2, Adler Hermann, Feuerlicht Lipót, Krausz Jakab, Löbl Adolf, Roseth Jónás, Schwarcz Ede, Waltner Emánuel, Grósz József 1—1, Altmann L., Berger B. Grosz V. Grosz Ferenc, Hellmann Bernát, Roseth Jenő, Schwarcz Lajos, Schwarcz József keresk. Schwarcz József gépész, Schwarcz Aladár, Spielmann József, Spielmann János, Wámoscher Lipót, 0.50—0.50, Kertész Imre 0.60.

VÉRTES: Kaltmann Ábrahám 3, Kaltmann Mayer 2, Adler Izidor 1.50, Luszbaum Dávid, Klein Mór, Czöbel Salamon, Kreis Lajos, Blau Ignác, Karfunkel Ignác, Schönfeld Sámuel 1—1, Roth Bernát, Roth Dávid, Roth Jakab, Braun Ignác 0.50—0.50.

VIZSOLY: Frankfurter Testvérek 13, Haas Testvérek 11, Bokor Mór 5, Berkovics Gerzson, Auerbach Emil 4—4, Fried Ignác és fia 2.

ZALABÉR: Keszler Bernát, Lunczer Testvérek 5—5, Rothauer József 2, Koch Zsigmond 1.

ZSÁKA: Weisz Bertalan, Weisz Dávid 4—4, Farkas Mór 3, Marton Jakab, id. Farkas József 2—2, Steiner Mór 1.30, Weisz Sámuel, Weisz Miklós, ifj. Farkas József, Grünberger József, Farkas Farkas 1—1, Farkas Benő 0.70—, Farkas Ignác, Frank Sámuel 0.50—0.50.

Orth. saját termésű magasfoku vertelényi gyógyszer különlegesség P 1.60 házhoz szállítva kapható: **Schwarz, Dob-utca 36.** Telefonhívó: J. 379—13.

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Pályá-
zatok felvételnek: Budapest, Sip ucca 10.
— Hirdetések díja előre fizetendő. —

A csornai aut. orth. izr. hitközség
pályázatot hirdet a két kóser huski-
mérő helyiségének 1930 január 1-től
egy, kettő, esetleg három évre való
bérbeadására. — Pályázatok f. évi
november 25-én déli 12 óráig írásban,
zárt borítékban, alulirt elnöknel nyuj-
tandók be. — Részletes feltételek a
hitközségi irodában díjmentesen meg-
szerezhetők és kívánatra posta útján
is megküldetnek.

Rübner József
hitk. elnök.

A miskolci orth. izr. anyahitközségtől

Pályázatot hirdetünk

polgári iskolánknál betöltésre kerülő
természettan-vegytan (földrajz) sza-
kos tanszékre. Pályázhatnak a fenti
szakterületre képzett, vallás-erköl-
csös életmódjukat és az u. n. tanács-
köztársaság alatt tanúsított hazafias
magatartásukat igazoló polgári iskolai
vagy középiskolai, okleveles tanárok.
— B-listások, valamint rajzra (eset-
leg tornára) is képesítették, egyenlő
minősítés mellett, előnyben részesül-
nek. — Illetmények: államilag meg-
állapított fizetés és lakbér. — Pályá-
zati határidő november 25. — Az ál-
lást a megválasztott felhívásra azon-
nal elfogadni kötelek.

Miskolc, 1929 november 1.

Miskolci orth. izr.
anyahitközség.

מציאת גרוה למחברים ומוציאי לאור!

ארבעה צדדים כתבנית 0 (נמט שורק) מחור
באלף עקסמפלרים מ"ח פענא. ומ"ו צדדים
כתבנית 8 מחור צ"ר פענא. (אוחיות רשי")
Ketzburg Salamon könyvnyomdája, Buda-
pest, Dob-utca 28.

TUDÓVÉSZES, árva zsidó leány, ki
munkaképtelen, kéri a nemesszívű
emberek pénzbeli pártolását. Ado-
mányokat lapunkban nyugtázzuk,

Weisz Lipót uri szabó, Budapest, Teréz-
körtút 31. szám. — Műhelyem-
ben a legkényesebb ízlést is kielégítő
férfiruhák elsőrendű kivitelben
עליונים בלי שפנו
is megyek.

Apró hirdetések

Hirdetési díjazás: minden szó egyszeri
beiktatása 16, vastagon szedett betűkből
32 fillér. Állást keresőknek szavankint
13, vastagon szedett betűkből 23 fillér.
Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII.,
Sip ucca 10. — Jelzés levelek kettős bo-
ritékban válaszbellyel ugyanoda inté-
zendők. — Apróhirdetések csak a díj elő-
zetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY ESZTENDŐ óta
közvetít házasságot Nagy Jenő
Rákóczi-ut 57./b. — Telefon
cégnélküli levelezés)

PRIVÁTSÁDCHEN közvetít a leg-
jobb orth. zsidó körökben. Szíves
értesítések kéretnek »Diszkréció«
jeligére a kiadóba.

MÜVELT. középkori, vallásos uriasz-
zony, csinos, jó helyzetben, meg-
felelő házasságot keres. »Komoly«
jeligére a kiadóhivatalba.

TERMÉNYKERESKEDŐ fiamnak,
szép pozícióban, keresek orth. val-
lások, házas, csinos lányt, hoz-
mánnnyal. Esetleg benősülést. Aján-
latokat »Malmos« jeligére a kiadó-
hivatalba.

FIATAL, csinos, jó családból való
hugom részére, némi hozomány-
nyal, oly vallások, tisztességes
fiatalembert keresek, ki existen-
ciálal rendelkezik. Lehet vidéki
is. Jelige: »jól jár«

VALLÁSOS, előkelő, fess, özvegyem-
ber, 54 éves, kinek a fővárosban
jó menetű gyára van, nőül venné
hozzáilló asszonyt, vagy idősebb le-
ányt, megfelelő vagyonnal. Aján-
latok »Jó férj« jeligére a kiadóba
kéretnek.

TANONCNAK felvennék jól nevelt,
okos, értelmes, egészséges fiút, szi-
goru orthodox házba, lakás és tel-
jes ellátással. Cim: Rubinstein Sa-
mu, bőr- és cipészkereskedő,
Paks, Tolnamegye.

BÁRMILYEN állást elfoglalna négy
polgárit végzett, szombattartó fiú.
Schwartz Ottó, Kispest, Jókai-utca
101. szám,

ORTH. tönkrement kereskedő bármi-
lyen hozzáilló állást vállal. Jelige:
»Törekvő«.

RABÉNY TÁM-TEFILIN elveszett 3
hónap előtt a miskolci szefárd tem-
plomból. Felkérem a becsületes
megtalálót, hogy azt nekem vissza-
juttassa. Ha valaki azt megvette-
 volna, szívesen visszatérem a vé-
telárát. Berkovics Sámuel, metsző,
Miskolc, Arany János-u. 100.

ÖZVEGY, magarahagyott, munkanél-
küli zsidó asszony, két egészséges,
szép, okos gyermekét (a fiú 3, a
leány 4 éves) hosszabb időre el-
helyezné zsidó családnál. — Cim:
Braun Nándornél özv. Singer
Jakabné, VIII., Lujza-u. 1c. II. 24.

FÜSZERSZAKMÁBAN jártas, ügyes
utazókat felveszek. Cim válaszlap-
pal a kiadóban.

TANITÓNAK ajánlkozok 21 éves fia-
talembert. Tanít alef-béset, chümes-
rásit, gemóret. Elmegy esetleg há-
zitanitónak, ahol üzletben is kise-
git. Igénye teljes ellátás és csekély
fizetés. Altmann Nándor, Debrecen,
Garay-u. 8.

ELŐKELŐ ben tejró, ki va'aha
jobb napokat látott, kéri jószí-
vű emberbarátok támogatását
»Haehnoszász Káló« jeligére a
kiadóba.

HÁZITANITÓ, szerény igényű,
aki többéves bizonyítvánnyal
rendelkezik, mely bizonyítvány
szerint kitűnően vizsgázott, gem-
óret is tanít, — állást keres.
Szíves megkereséseket »Házi-
tanitó, Egyek« címre kér.

SÍRKÖVEK minden kivitel-
ben legolcsóbb gyári áron
Schreiber Jakob
villanyerőre berendezett
sirkőüzemében Debre-
cen, Hunyadi-utca 14.

Kitűnően képzett mészáros,

16 esztendő, 4 polgárit végzett ügyes-
kező, szolgálmas fiamat, jobb mészá-
ros családból adnám gyakornoknak
ellátásért. Zsebpénz, ruházat felesleges.
Válaszok »Lehetőleg szombattartó«
jeligére a kiadóba kéretnek.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda
Budapest, VI. Proféta ucca 7

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ז"ל

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Zsidó koszt és zsidók kosztja

A napilapok egyrésze által meg-
irt és egy terézvárosi társaskör
által egyetemi hallgatók részére
felajánlott ebéd körül megtörtént
eset szerfőltt figyelemre méltó.
A társaskör vezetősége ugyanis
megszánta a szenvedő diákokat
és harminczötnek ingyen ebédet
szavazott meg. A kijelölt diákok
közül azonban csak tizenöt jelent
meg, akik bajtársi szövetségek
tagjai, vezérek nem engedték az
ebédhez, mivelhogy a társaskör
vezetősége zsidó jellegű s így
tulajdonképen zsidók kosztján él-
nének. Ez az eset — és az első
hozzáfűződő megjegyzésünk az,
hogy mi nem vagyunk megsértve
a diákok eljárása által. Eszünkbe
jut ennek kapcsán egy német-
országi városban megeseit törté-
net amikor a jubiláns tanácsos
tisztületére bankettet akartak ren-
dezni s vita támadt azon: rituális
vagy nem rituális vendéglőben
rendezték-e az ünnepi étkezést.
A döntést végre az ünnepeltre
bizták és az következő kijelen-
tést tette: „azt megértem, hogy
valakinek a tréfi is kóser, de hogy
valakinek a kóser tréfi legyen,
azt nem tudom megérteni! Már
most itt a szituáció az, hogy az
illető diákok a zsidóktól csak ri-
tuális kosztot akarnának elfogad-
ni, de hogy zsidók nekik tréfi
kosztot akarnak juttatni azt zsidó
tolakodásnak minősítik. A zsidó
kosztot talán elfogadnák, de a
zsidók kosztját nem.

Ha azonban az ügy miatt meg-
szégyenítve érzik magukat a tár-
saskör vezetői, akkor tanulják
meg azt, hogy a tréfi-zsidó sem
kóser az antiszemizmus előtt. S
megtanulhatnák azt, hogy ha tá-
mogatni akarnak diákokat, miért
nem keresnek maguknak más
működési területet? Talán az
államtól busásan támogatott, óriási
összegekkel segélyezett szerveze-

tek rászorulnak egynéhány ebéd-
kosztos ingyen helyre? Nincse-
nek-e az állami segélyezéstől ta-
lán egészen elzárt zsidó diák-
csoportok, akik a támogatásra
jobbán rászorulnának? A mi itt
történt, az ne legyen nagy grava-
men, inkább a helyzetet vissza-

tükröztető tüneti jelenség, amely
iskolapéldája annak, amit a nagy
német költő hirdet: „ha a barát
arra tanít, milyen vagyok, az el-
lenség tanítson arra, mit tegyek“
(lehrt mich der Feind. „was ich
soll). És ha az eset tanulságos
lesz, akkor jó, hogy megeseit.

A bécsi krematóriumnál

Lehet-e egy orthodox lapnak
tudomást venni, hogy Bécsben
meghalt és elhamvasztatott Kunfi
Zsigmond egykori népbiztos? Erre
a talmudnak egy mélyértelmű ki-
jelentésével felelhetünk, mely szer-
int vannak dolgok, amelyeket
zsidó szempontból első percben
el kellene sülyeszteni a feledés
mélységébe, pedig igen sokról
beszélnek a gondolkodó zsidónak.
Es a volt szociáldemokrata vezér
és népbiztos neve elmondja ne-
künk a magyar zsidó neológia
intellektuális rétegének legutóbbi
négy évtizedes elszidótlanosását
s gyökere-vesztettségét. Tipus volt
ő. Szegény családból származik,
tanár lesz, a szabad eszméket
komolyan veszi, szocialistává lesz,
kikeresztelkedik, s meg akarja
váltani — a szegény magyar né-
pet. Voltak ezeryien, akik így
indultak az életbe negyven évvel
előtt. A szülőházban még volt
valami zsidó érzék, de a műve-
lődni akaró ifju lemosolyogja a
régii hagyományokat és amikor az
életben akadályokra talál zsidó-
sága miatt, sutba dobja hitét. So-
hasem érezték magukat ezek az
intellektuális zsidóknak és azt
hitték, hogy egy kis renegátsággal
teljesen beolvadhatnak a környe-
zetbe. Ha ők maguk nem térhet-
tek ki (a tanár zsidó iskolában
kapott állást, az orvos elhelyez-
kedett zsidó intézetnél), akkor a

gyermekük tértek ki. Szabadkő-
mivesi páholyokba csoportosultak
s ott a felekezeti felettséget zsi-
dótlanságukkal akarták dokumen-
tálni. Egyrésztük jobbra kanyaro-
dott s igyekeztek teljes mimikri-
szerűséggel lapulni, a másik balra
orientálódk s mivel úgy érzi, hogy
a társadalom kényszeríti a zsidó-
ság elhagyására s a keresztény-
ség felvevére, ellensége lesz
minden vallásnak s működésével
valóban a szó legszorosabb érte-
lében destrual. Az apa a fóru-
mon a nacionalizmusról, s a hit
fontosságáról beszélt 1910-ben, de
a fiu már kozmopolita és atheista.
Minden mondatra, amit megir-
tunk, tudnánk bőséges és a ma-
gyar neológia utolsó négy évtize-
des leromlását illusztráló példákat
mondani. Kunfi is ilyen adat!
Zsidó ősöktől örökölt tüze idegen
oltárokon lobogott, az ő áldozata
Azozél-nek, a zsidóság megron-
tásának volt szánva s ennek va-
gyunk mi most bünbakkjai. A val-
lások felett állónak képzelte ma-
gát, de leányát hitű református-
nak nevelte. Ez a neológ szabad-
gondolkodás utja. „Almó ovdó ho-
órecz“? S vajjon miért pusztult el
a zsidóság hitének országa? —
kérdézzük a profétával. S ő felel-
rá: „mert elhagyták a Tórámat.“
A vallási törvények negligálásával
kezdődik s a bécsi krematórium-
ban végződik.